

VÝROČNÍ ZPRÁVA

STÁTNÍ TECHNICKÉ KNIHOVNY

2018

VÝROČNÍ ZPRÁVA

STÁTNÍ TECHNICKÉ KNIHOVNY

2008

035411

Úvod	9
Fondy, služby, projekty	13
Akvizice a správa seriálů	15
Katalog monografií a analytický popis	17
Jmenné a věcné autoritní soubory	19

OBSAH

Základní služby	20
Správa fondu	22
Meziknihovní služby	23
PSH	24
Referenční středisko	25
Předplacené báze online časopisů a sekundárních zdrojů	27
MMS	29
Ochrana a správa fondů	30
Revize knihovních fondů	32
Knihovní systémy a projekty	33
Digitální polytematická knihovna vědy, výzkumu a vývoje	35
Digitalizace učebních textů	36
Spolupráce s Organizacemi a Systémy	37
Školicí středisko STK	39
ICT	40
Projekt Národní technické knihovny	41
Public relations	45
Výzkumné úkoly a granty	47
Hospodaření STK	49
Statistiky	57

UWOD

PROVOZ STK
2 0 0 9

Státní technická laborator
ve v Elektrotechnické oblasti
řízené Úřadem průmyslového
vlastnictví, 28. února 2009.

1) Všechny věci ve laboratoru
musí být označeny, zejména nadpis
s označením úpravního stavu,
název, výrobce, rok výroby
a číslo dílu.

Vážení čtenáři,

měl bych napsat obvyklý úvod k výroční zprávě. Ale právě tento je něčím zvláštní: je to poslední výroční zpráva Státní technické knihovny, která po téměř padesáti letech přestane existovat a do nové budovy se bude stěhovat již jako Národní technická knihovna. To je důvod k ohlédnutí.

ÚVOD

Vezmeme-li za počátek knihovny rok 1718, kdy vysloužilý ženijní důstojník Christian Josef Willenberg, jenž ač vyzbrojen císařským souhlasem, po letech čekání konečně získal od českých pánů stavů profesuru, s ní spojenou rentu, a také 300 zlatých na pořízení „knih, pomůcek a modelů“, měla knihovna v uplynulém roce 290. narozeniny. Ale realističtěji řečeno, opravdová knihovna je daleko mladší: teprve v roce 1831 pověřil první ředitel pražské Polytechniky František Josef rytíř Gerstner mladého adjunkta chemie Karla Josefa Napoleona Ballinga, aby všechny knihy nahromaděné za víc než sto let shromáždil, sepsal, uspořádal a umístil do nových prostor. I když počátek knihovny položíme až sem, bylo loni knihovně také úctyhodných 177 let. V té době sídlila v bývalém svatováclavském semináři a zůstala tam ještě dlouhých sto let. Proběhl revoluční rok 1848, došlo k rozdělení říše na Rakousko a Uhry, a také škola se 1869 rozdělila na německou a českou. Ne však knihovna, ta zůstala pod jménem Knihovna vysokých škol technických společná, a co víc: získala financování přímo ze zemského rozpočtu. Tohle uspořádání vydrželo vlastně až do konce druhé světové války, kdy byla německá technika zrušena.

Mezitím se ovšem podařilo – po téměř 150 letech ve svatováclavském semináři – pro knihovnu vytvořit ve třicátých letech supermoderní prostředí přestavbou severního křídla Klementina. Společné dílo ředitele Mouchy (který knihovnu provedl oběma světovými válkami i šťastnými dvaceti lety první republiky) a architekta Machoně bylo skvěle promyšlené a svému účelu sloužilo – i přes mnohonásobný nárůst fondu a dramatické politické proměny – více než sedmdesát let. Osudy knihovny po druhé světové válce nebyly – jako ostatně žádné kulturní a vzdělávací instituce – jednoduché. Řada organizačních

a personálních proměn, přidávání dalších funkcí vedla v roce 1953 k odtržení od Českého vysokého učení technického, poté 1960 k odejmutí ministerstvu školství a převedení do péče Státní komise pro rozvoj techniky už pod jménem Státní technická knihovna a konečně 1966 k začlenění do svazku Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací.

Dlouhá léta komunistické šedi sice knihovnu poznamenala zaplevelením fondu aktivistickými příručkami stachanovce a „družebními“ publikacemi o mongolském zemědělství, na druhé straně knihovna byla využívána jako zdroj kvalitních informací pro nejrůznější rozborové studie pro státostranickou „věrchušku“, a tak se ve fondu udržela, ba i nově objevila řada velmi kvalitních titulů. A díky postavám ředitele Derfla a ředitelky Soškové knihovna zůstala činorodá. Již v šedesátých letech začala pracovat na automatizaci, v sedmdesátých letech vybudovala reprografické laboratoře, v letech osmdesátých měla informační terminál napojený na mezinárodní síť a nikdy neupadla do beznadějné otupělosti symptomatické pro velké knihovny na konci vlády bolševika.

I v obnovující se republice se knihovny drželo štěstí, když jí z bouřlivých vod rozpadajícího se ÚVTEI dokázala ředitelka Rupešová najít bezpečný přístav pod křídly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Knihovna si udržela svůj „technický“ postoj ke službám čtenářům, jako první v Praze otevřela internetovou studovnu, její elektronické služby pod heslem „knihovna na vašem stole“ se staly de facto národním standardem a jako první v republice knihovna sjednala celostátní licence k elektronickým časopisům. Posledních deset let pracovala vlastně paralelně na dvou stavech: jednak na trvalém zlepšování a modernizaci svých služeb, jednak na přípravě knihovny nové. Nová budova se po řádce neúspěšných pokusů v průběhu několika desetiletí přiblížila realitě už v roce 2000, kdy vláda schválila Projekt Národní technické knihovny a uskutečnila se architektonická soutěž. Trvalo však ještě dlouhých deset let, než „neuvěřitelné stalo se skutkem“: nová budova stojí a čeká na vložení šému, aby ožila.

To poslední desetiletí a zejména poslední tři, čtyři roky kladly na všechny mimořádné nároky. Skoro se chce říci, že jsme si na enormní zátěž už zvykli: v průběhu roku vymýšlení, přípravy a o prázdninách „pracovní tábory“ na přípravu fondu do nových podmínek se staly téměř stereotypem, který snad i bude scházet. I když jsme se ze všech sil snažili na všechno nové se připravit, víme, že leccos bude jinak. A tak s vědomím, že jsme přípravě věnovali veškerou možnou péči, jdeme do nového sebevědomě (byť s trochou bázně z neznáma). Za to všechno úsilí patří celému osazenstvu hluboké uznání a dík. Ať se v novém kabátě a s novým jménem staré dámě dál dobře daří!

TEXTOVÁ ČÁST

Výměna KS od r. 1976
J - Z

ČESKÉ od r. 1982
A - N

Česká od r. 1982
A - N

Výhled 1982-92
0 - 2

Česká od r. 1982
A - N

Rok 2008 byl dalším rokem nabitým přípravou na přesun knihovny do nové budovy v Dejvicích. Celý rok jsme měli pocit, že nám bylo z přesýpacích hodin odsypáno značné množství písku a hodnoty času tak nemají stejné délky jako jindy. Co bych tedy z toho rychlého sledu událostí měla zejména připomenout...?

V oblasti přípravy na stěhování knihovny a to spíše než do nové budovy přímo do nové

FONDY, SLUŽBY, PROJEKTY

dimenze, je nutné zmínit dvouměsíční letní „prázdninové“ olepování fondů určených pro umístění ve volném výběru RFID etikety, kdy jsme dokázali takto připravit 200 000 svazků, to znamená přesněji to, že nám 200 000 svazků prošlo rukama. A ne, že jsme jen někam lepili nějakou nálepkou, ale rovnou jsme ty knihy, které byly ve špatné fyzické kondici, předali pracovníkům zajišťujícím jejich opravu, vazbu, převazbu, doplnění chybějících stránek atd., takže knihám to bude na regálech v nových šatíčkách i slušet. Objevili jsme ale i některé kousky, které doposud unikaly bdělému oku naší obsahové prověrky...

Zejména ve druhé polovině roku intenzivně pracovaly týmy pro přípravu funkčního modelu NTK v oblasti fondů a služeb. Mnoho bylo připraveno, uděláno. Musím jen povzdechnout, že je škoda, že se práce, přes intenzivní snahu vedoucích těchto týmů, nezúčastnili zástupci ČVUT a VŠCHT.

Byly také dokončeny hlavní práce na značení fondu znaky Library of Congress Classification System a v 1. čtvrtletí 2009 čeká dokončení těchto prací.

Pomalou se také rodí Národní technická digitální knihovna, zejména postoupila digitalizace učebních textů.

Nemohli jsme se však bohužel věnovat pouze přípravě nového. Museli jsme udržet standard našich současných služeb, a aby nám uživatelé neutekli, služby i rozvíjet. Asi se nám to podařilo, protože po dvou hubených letech jsme zaznamenali nárůst počtu registrovaných fyzických uživatelů – oproti roku 2007 o 27,6 %. Důvodů může být celá paleta. Od faktu personálních změn v oddělení služeb, které přinesly výrazné omlazení týmu

a s tím i daleko větší nasazení ve schopnostech komplexního přístupu k péči o naše zákazníky, vylepšení webových stránek knihovny, na němž se celý odbor výrazně podílel, až po snížení ročního registračního poplatku pro studenty – 57 % našich uživatelů jsou studenti.

V roce 2008 se Portál STM přerodil v oborovou bránu TECH, nejnavštěvovanější nejlépe hodnocenou část portálu Jednotné informační brány budované NK ČR, pro naše digitalizační pracoviště Virtuální polytechnické knihovny jsme koupili špičkový barevný knižní skener pro formát A1 a ukázalo se jak moudré bylo vytvořit v roce 2007 pracoviště zabývající se vyhledáváním vhodných programů a přípravou a následným řešením výzkumných projektů. Máme svá želízka v různých programech, ví se o nás.

Na pořadí výše uvedených prací nezáleží, všechny byly stejně důležité a všech se pracovníci zhostili na jedničku s hvězdičkou. Podrobnější informace z dění v odboru fondů a služeb si můžete přečíst v dalších kapitolách:

Posláním akvizice je vybírat a získávat dokumenty do knihovního fondu. Podklady pro akviziční činnost čerpají knihovníci nejvíce na internetových stránkách vydavatelů, dále v internetových a kamenných knihkupectvích, z nabídek vydavatelů a dodavatelů. Dobrým zdrojem pro akvizici jsou také knižní veletrhy. Již tradičně navštívili akvizitěři v letošním roce pražský knižní veletrh Svět knihy. Tento mezinárodní veletrh nabízí široké spektrum publi-

AKVIZICE A SPRÁVA SERIÁLŮ

kací českých i zahraničních vydavatelů. Knihy jsou nabízeny s veletržní slevou. Je možné zde navázat nové kontakty a objevit dosud neobjevené.

Stejně jako v minulých letech měli uživatelé STK možnost podílet se na doplňování fondu STK. Na základě návrhů k zakoupení knih do fondu STK, kterých bylo 164, jich bylo kladně vyřízeno 151. Kromě knih byly na žádost uživatelů doplněny i časopisy a to z oboru architektury a výpočetní techniky.

V roce 2008 jsme pro uživatele připravili výstavku knižních novinek z oblast energie a obnovitelných zdrojů ve Všeobecné studovně. Zájemci o některý z nabízených titulů měli možnost si vybraný titul zarezervovat. Po ukončení výstavky byly tyto vybrané knihy přednostně zpracovány a uživatelům zapůjčeny.

Uživatelé mohou nově na webových stránkách knihovny sledovat knižní novinky zařazené do fondu, každá kniha je prezentována obálkou a krátkým katalogizačním záznamem.

Na podzim oddělení akvizice a správy seriálů zorganizovalo ve spolupráci s vydavatelstvím Emerald prezentaci databáze tohoto vydavatelství ve školicím středisku. Databáze nabízí informační zdroje z oblasti managementu, informační vědy a techniky.

A co se v letošním roce odehrávalo nového v zákulisí oddělení akvizice a správy seriálů? Kromě personálních změn proběhla i inovace ve zpracování akvizice časopisů, nově je celá

uskutečňována v systému Aleph. Oddělení akvizice a správy seriálů úspěšně ukončilo přípravu podkladů pro oddělení revize. Byly zrevidovány časopisy uložené v Klementinu a depozitních skladech a výsledky z revize byly z vytištěných podkladů zpracovány do databáze. Po definitivním rozhodnutí o vyřazení titulů jsou jejich záznamy zrušeny z OPACu a jsou zpracovány do seznamu úbytků, který je také nově veden v systému ALEPH. V průběhu přípravy fondu do nové budovy NTK byly opatřeny všechny svázané ročníky časopisů od roku 1985 do současnosti čipem RFID.

Další novinkou na poli zpracovatelském je, že se časopisy staly součástí úbytkové řady knih, což přináší větší přehlednost pro odepisované jednotky. Nově začaly být v tomto roce v oddělení akvizice a správy seriálů zpracovávány časopisy, které částečně také spadají do historického fondu.

Oddělení akvizice a správy seriálů také průběžně aktualizuje údaje v Souborném katalogu NK ČR, a to jak aktuální odběry časopisů, ale tak i o starších časopisech na základě informací z retrokonverze a vyřazování.

V roce 2008 bylo do fondu STK zařazeno 2 681 knih, 719 speciálních dokumentů, 2 525 norem, 1 788 tištěných časopisů, bližší statistické údaje jsou uvedeny v části statistiky.

Jmenná katalogizace nových přírůstků, redakce retrovertovaných záznamů, analytický popis bibliografických článků – to jsou hlavní činnosti oddělení.

V oblasti jmenové katalogizace nových přírůstků STK pracovníci oddělení zkatalogizovali 2 653 knihovních jednotek. V rámci nabídky dalších elektronických služeb STK začalo oddělení zpracovávat elektronické knihy od nakladatelů Wiley (kolekce Computer science)

KATALOG MONOGRAFIÍ A ANALYTICKÝ POPIS

a Springer (kolekce Engineering). Registrovaný uživatel má přístup k plným textům těchto dokumentů z pohodlí domova přes link server SFX prostřednictvím OpenURL adresy. Zkatalogizovali jsme 511 e-book (signatura EB). Oddělení přistoupilo na seriálové zpracovávání dokumentů typu ročenek a konferencí.

Redakce retrovertovaných záznamů fondu STK z let 1913–1978 pokračovala v souborném elektronickém katalogu STK v rámci živého fondu (knihy požadované uživateli). V roce 2008 opravilo oddělení 4 546 záznamů, olepilo čárovými kódy 4 173 knižních jednotek, doplnilo chybějící věcné údaje do 1 330 retrovertovaných záznamů, a stáhlo 3 612 autoritních jmenových záznamů z národního autoritního souboru NK ČR. V rámci revize číselných signatur knižních jednotek umístěných v depozitních skladech začalo oddělení na základě zjištění chybných údajů buď revidovat retrovertované záznamy, nebo rekatalogizovat knižní jednotky, které nemají záznamy v elektronickém katalogu STK. Ve spolupráci s oddělením základních služeb pracovníci katalogizace slučovali a odstraňovali duplicitní záznamy z databáze a po domluvě s oddělením správy a ochrany fondů doplňovali chybějící údaje do nově svázaných knižních jednotek. Všechny tyto činnosti budou pokračovat i v roce 2009.

Pracovníci analytického zpracování článků z oblasti přírodních a technických věd pokračovali ve spolupráci s oddělením ANL NK ČR. Do kooperačního systému článkové bibliografie přispěli 3 620 analytickými záznamy z 54 excerpovaných časopisů. Kompletní databáze článků STK obsahuje 47 093 záznamů ke konci roku 2008. V rámci analytického zpracování článků bylo staženo 1 137 jmenových autoritních záznamů ze serveru NK ČR,

a vytvořeno 40 nových záznamů. Bylo přiděleno 409 prefixů pro využití čárových kódů v knihovnách.

V oblasti lístkových katalogů STK oddělení revidovalo a vyřazovalo katalogizační lístky z generálního katalogu knih, který již není doplňován novými přírůstky od roku 2003. Generální katalog knih společně s pomocnými lístkovými kartotékami bude dále sloužit v NTK jako informativní zdroj pro interní potřeby oddělení.

V rámci jmenné katalogizace nových přírůstků monografií jsou všechny bibliografické záznamy opatřeny záhlavím se statutem národní autority. Pracovníci katalogizace vytvořili 2 439 autoritních záznamů personálních, korporativních a geografických. Stáhli ze serveru NK ČR 4 370 autoritních záznamů.

I v roce 2008 bylo čištění autorských přístupových rejstříků katalogu STK podpořeno projektem „Harmonizace databáze personálních autorit STK se souborem národních autorit NK ČR, etapa IV“. V této etapě projektu se podařilo dokončit revizi rejstříkových položek jmen autorů začínajících písmenem E, další práce se týkaly položek v rejstříku písmen C, D, F, H, J, K.

V roce 2008 jsme se v oddělení správy jmenných a věcných autoritních souborů zaměřili převážně na klasifikaci dokumentů podle třídění Library of Congress Classification System (LCCS), aby bylo možné dostatečné množství dokumentů postavit do volně přístupného fondu NTK na novou signaturu podle tohoto třídění.

Po experimentu s „ruční“ indexací, který odhalil nereálné časové nároky, byla zajištěna

JMENNÉ A VĚCNÉ AUTORITNÍ SOUBORY

automatická indexace dokumentů od externí firmy. K tomu bylo třeba přeložit klasifikační systém do češtiny. Na této práci se podíleli pracovníci oddělení s pomocí několika studentů.

Firma INCAD nám vytvořila učící se program s webovým rozhraním, ve kterém jsme následně mohli zkontrolovat a případně opravit automaticky přiřazené LCCS u jednotlivých záznamů. Takto se oklasifikovalo 93 977 záznamů.

Dále jsme se věnovali také ruční klasifikaci aktuálních a výběrově starších přírůstků knih i časopisů. Těchto záznamů jsme oklasifikovali 12 044.

Celkový počet 106 021 oklasifikovaných záznamů svědčí o velkém posunu v této, pro nás nové, oblasti věcného popisu.

Kromě LCCS se oddělení i v roce 2008 podílelo na rozvoji Polytematického strukturovaného hesláře (PSH). Pracoviště je pro tvůrce PSH laboratoří, kde je každodenně testována kvalita hesláře a odkud vycházejí praxí ověřené požadavky na nová hesla či doplnění stávajících a odkazy typu viz (nepreferované termíny).

Rok 2008 se nesl ve znamení velkých personálních změn.

Služby poskytovány průběžně s mírným omezením v čase letních měsíců, kdy probíhala intenzivní příprava fondu na stěhování do NTK olepování fondu RFID tagy.

Pokles absenčních výpůjček dosáhl v letošním roce 12 %, což můžeme připsat i částečnému omezení otevírací doby knihovny.

ZÁKLADNÍ SLUŽBY

Poprvé v roce 2008 se podařil zastavit pokles registrovaných čtenářů.

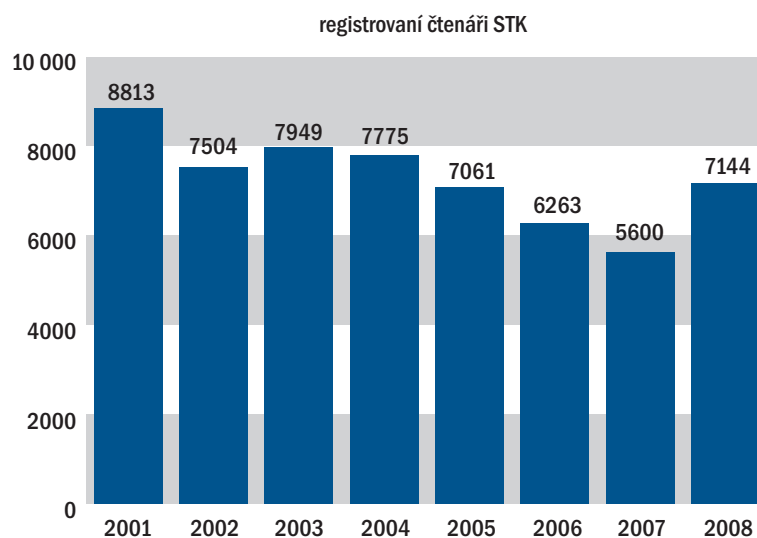
STK registruje 7 144 fyzických uživatelů, což je nárůst o 27,6 % oproti roku 2007.

Pokles v návštěvnosti zaznamenáváme ve všeobecné studovně a to o 24,6 %. Zájem o Internet klesl o 20,3 %.

Stoupl zájem o bezplatné fotografování a skenování z fondu knihovny. Celkem 201 uživatelů VS využilo možnost bezplatného fotografování z fondu knihovny – celkem 8 487

stran a 190 uživatelů využilo skenery na naskenování 3 794 stran. 36 uživatelů si zapůjčilo WiFi kartu. Ve všeobecné studovně proběhlo deset výstavek nových přírůstků do fondu knihovny. Celkem bylo představeno 476 publikací, ze kterých si uživatelé 183 ihned vypůjčili. Nárůst zájmu o publikace nás přesvědčil, že změna umístění výstavy na frekventované místo může podstatně ovlivnit celkový zájem o novinky.

V roce 2008 byla dokončena implementace integrovaného knihovního systému Aleph v oddělení základních služeb. Tento proces si vyžádal maximální nasazení všech pracovníků oddělení. Spočíval nejen v seznámení se se

systémem a zaškolením, ale i následnou spoluprací při odstraňování chyb způsobenou konverzí dat v databázi uživatelů a výpůjčním systému.

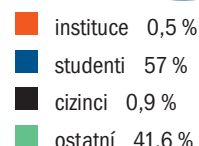
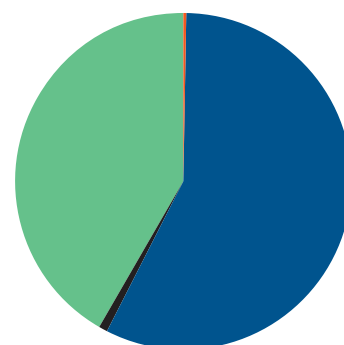
Byl zaveden nový systém upomínkového řízení, který bohužel z důvodu vysoké nemocnosti právníka STK v roce 2008 nebyl realizován v plné míře. Nejen upozornění o končící výpůjční lhůtě, ale i 1.–3. upomínka se posílají uživatelům se zadaným e-mailem elektronicky. Bylo zasláno 352 ředitelských upomínek.

Největší podíl registrovaných fyzických uživatelů, celkem 57 % tvoří uživatelé z řad studentů. V roce 2008 upravila STK registrační poplatek pro studenty na 50 Kč ročně, což dle našeho názoru přilákalo další uživatele.

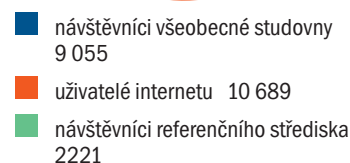
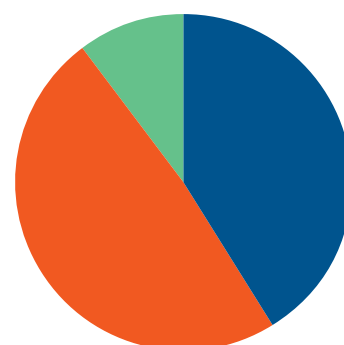
- Prezenční výpůjčky: 11 703 pokles o 54,2 %
- Absenční výpůjčky: 42 780 pokles o 12 %

- Počet fyzických návštěvníků celkem: 45 839 pokles o 18 %
 - Z toho počet fyzických návštěvníků o sobotách: 2 394
 - Počet návštěvníků všeobecné studovny: 9 055 pokles o 24,6 %
 - Počet uživatelů Internetu: 10 689 pokles o 20,3 %.

registrovaní čtenáři v roce 2008

fyzičtí návštěvníci v roce 2008

Oddělení správy fondu dbá o řádné uložení základního i historického fondu. V roce 2008 bylo dokončeno vyřazení fondu FIZ uloženého v krabicích ve skladu III. Vzhledem ke stěhování do NTK byly současně vyřazeny dva poslední ročníky (1998–1999). V DS Lhota pokračuje vyřazování signatury Z a posuny v jejím novém uložení na regál. Současně probíhá

SPRÁVA FONDU

vyřazování časopisů, a to jak staré signatury uložené v DS Lhota, tak i její pokračování v nové signatuře v Klementinu (sklad I a III).

Od července do prosince proběhlo ošetření části knižního i časopiseckého fondu RFID tagy za účasti pracovníků správy fondu. Akce byla časově i fyzicky náročná nejen pro pracovníky skladů, kteří zajišťovali logistiku transportu fondu na určená pracoviště a jeho odvoz do skladu a zpětné uložení na regál, ale i pro ostatní pracovníky odboru 3, kteří se na akci podíleli.

RFID etiketami nejsou ošetřeny časopisy sign. P a T r. 1985–2006 (sklad III) a časopisy do r. 1984 (sklad I).

Základní i historický fond byl zpřístupňován po celý rok bez omezení s výjimkou dvou měsíců, kdy byla knihovna uzavřena z provozních důvodů. Uzavření knihovny se odrazilo i ve statistických přehledech. Procento úspěšnosti v ZS je celoročně na stabilní úrovni 99,66 %, v DS na úrovni 92,13 %.

Činnosti oddělení byly automatizovány v SW Aleph.

V říjnu a listopadu byla provedena v DS Lhota oprava odpadu kanalizace u haly II. Zároveň byly provedeny nátěry dřevěných podhledů u všech tří hal.

Hlavní činností oddělení je poskytování vnitrostátních meziknihovních, reprografických a elektronických služeb. Na pracovišti reprografických služeb se zhotovují též kopie starých a vzácných tisků s využitím digitálních technologií. Elektronické služby jsou zajišťovány prostřednictvím kooperačního systému Virtuální polytechnické knihovny (VPK). Servisní centrum VPK intenzivně spolupracuje se všemi účastnickými knihovnami, které jsou zapo-

MEZIKNIHOVNÍ SLUŽBY

jeny do systému. Koncem roku 2008 byla podepsaná „Kolektivní smlouva o užití autorských děl zpřístupňováním díla knihovnou jednotlivcům ze strany veřejnosti na požádání podle § 18 odst. 2 AZ pro účely výzkumu a soukromého studia mezi Dilia a NK ČR. Z této smlouvy vyplývají pro rok 2009 změny v poskytování služeb EDD a zároveň dochází i ke zvýšení cen za kopie EDD.

Po celý rok úzce spolupracujeme s oddělením speciálních služeb a PSH na revizi souborného katalogu VPK, který obsahuje odborné časopisy tematicky zaměřené na techniku, související přírodní a společenské vědy a medicínu. V uplynulém roce bylo založeno 65 nových smluv se Servisním centrem VPK. Při registraci uživatelů převyšuje počet fyzických osob. Máme uzavřeno 297 smluv s právníky (z toho 46 účastnických knihoven) a 352 s fyzickými osobami.

Výkonnost STK v oblasti poskytování reprografických služeb je stále na dobré úrovni. V roce 2008 došlo do systému VPK celkem 28 663 požadavků, z nichž 8 892 bylo přiřazeno STK. Počet zhotovených souborů dosáhl počtu 52 866, z toho 19 279 souborů bylo vyřízeno z online plnotextových databází.

Začátkem roku 2008 byl na našem digitalizačním pracovišti nainstalován nově zakoupený barevný knižní skener BookEye 3, formátu A1.

Přestože byla knihovna v letních měsících uzavřena, v oddělení meziknihovních služeb se pracovalo bez omezení. Ve spolupráci s oddělením ochrany a správy fondů se doplňoval poškozený fond a byly vytvářeny podklady pro obsahovou prověrku fondu mikrofiší.

Polytematický strukturovaný heslář již od roku 1993 pomáhá tematicky rozdělovat fond ve Státní technické knihovně. Je to soubor hesel rozdělených podle oborů. Jednotlivá hesla jsou vázána na synonyma a hierarchicky seřazena do stromové struktury.

Pracoviště PSH vytváří a spravuje a propaguje česko-anglický PSH. V současnosti se stará o poslední verzi 2.1 a rovněž předchozí verze hesláře využívané cca 10 knihovnami

PSH

v ČR. Kontinuálně jsou od spolupracujících knihoven a dalších uživatelů přijímány, prověřovány a shromažďovány podněty k úpravám hesel v PSH, které budou následně využity při dalších aktualizacích. Byli kontaktováni i tvůrci českých a slovenských AKS, za účelem zjištění možnosti implementace PSH do jejich produktů. V souvislosti s tímto jednáním byla uzavřena smlouva s firmou SVOP, tvůrcem systému DAWINCI. Byl vytvořen soubor hesel ve formátu MARC21 pro export. Někteří tvůrci AKS jsou ochotni PSH implementovat, pokud zaznamenají zájem ze strany knihoven. Průběžně byly shromažďovány kontakty potenciálních uživatelů z řad knihoven a informačních institucí v ČR a na Slovensku, aby mohli v roce 2009 aktivně nabízet PSH. Rovněž byla ověřena možnost zpřístupnění PSH přes protokol Z39.50. Tento úkol je v současnosti stále v řešení. Správa a údržba hesláře probíhá nyní v knihovním softwaru Aleph 500 ver. 16. Speciální program PSH Manager 0.5 je udržován již pouze jako záložní správce.

V roce 2008 se pracoviště zaměřilo především na propagaci PSH. Proběhla úprava webových stránek o PSH na webu STK, byly publikovány aktuality, stránky mají nyní dynamičtější podobu (FAQ, stromová struktura). Propagace probíhala také prostřednictvím české Wikipedie, kde bylo přidáno heslo PSH. Bylo vytvořeno nové logo a reprezentativní tištěné propagační materiály: leták (pro knihovny), záložky (pro uživatele), prezentační složky. Pracoviště v prosinci roku 2008 zorganizovalo 9. zasedání Rady pro koordinaci Polytematického strukturovaného hesláře, která je poradním orgánem ředitele STK. Dalším přínosem bylo zřízení elektronické konference (pshkonference@stk.cz) pro uživatele, v níž je o PSH pravidelně informováno.

Referenční Středisko STK plní několik funkcí souvisejících s poskytováním referenčních, rešeršních, konzultačních a poradenských služeb nejen z informačních zdrojů ve fondu STK. Provozuje také službu „Ptejte se knihovny“. Dále spravuje přístup k elektronickým informačním zdrojům, nástroj pro jejich federativní prohledávání Oborovou bránu TECH a katalog STM a zpřístupňuje normy ČSNi, firemní literatura a sbírky zákonů ČR.

REFERENČNÍ STŘEDISKO

STK získala do svého fondu velké množství elektronických časopisů od předních světových nakladatelů. Tyto zdroje jsou většinou nakupovány a hrazeny společně v rámci konzorcí knihoven. Jako nástroj pro orientaci v dostupnosti těchto zdrojů byl v STK vytvořen katalog STM (Science Technology Medicine). V tomto katalogu jsou zpřístupňovány informace o nakupovaných elektronických časopisech a podmínkách jejich zpřístupnění v několika desítkách odborných knihoven ČR.

Pro snadnější prohledávání velkého množství elektronických zdrojů byla od 1. 9. 2008 spuštěna Oborová brána TECH, jejímž tvůrcem je STK ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky Univerzity Karlovy. Oborová brána TECH je portál zahrnující vyhledávač, pomocí kterého mohou uživatelé hromadně prohledávat velké množství zdrojů z oboru techniky a aplikovaných přírodních věd (nejen „licencované“ elektronické časopisy, ale i katalogy českých a zahraničních odborných knihoven, databáze patentů a norem a další zdroje). V prostředí portálu TECH jsou také indexovány a shromažďovány kvalitní zdroje z oboru techniky volně dostupné na internetu.

Ve středisku jsou připravovány kurzy elektronických služeb a informačních zdrojů STK pro uživatele i odbornou veřejnost nejen v prostorách knihovny, ale i prostřednictvím otevřeného softwaru Moodle.

Pracovníci referenčního střediska dále spravují a aktualizují Souborný katalog Virtuální polytechnické knihovny. Koordinují přispívání zúčastněných knihoven VPK do katalogu a poskytují metodickou i uživatelskou podporu.

V roce 2008 navštívilo referenční středisko celkem 2 221 uživatelů. Bylo vyřízeno celkem 9 písemných rešerší, 2 430 písemných referenčních dotazů a poskytnuto 1 010 konzultací. Prezenčně bylo půjčeno 5 223 jednotek tištěných norem, 2 849 zákonů a 15 jednotek firemní literatury.

Díky programu 1N „Informační infrastruktura výzkumu“ mohou uživatelé ve všech studov-
nách STK, nebo z domova prostřednictvím vzdáleného přístupu, využívat online báze elek-
tronických časopisů nebo listovat v elektronických knihách. Výsledky hledání mohou uklá-
dat na hmotné nosiče, pořizovat tiskové výstupy, nebo ukládat do svých e-mailových
schránek

PŘEDPLACENÉ BÁZE ONLINE ČASOPISŮ A SEKUNDÁRNÍCH ZDROJŮ

Knihovna zpřístupňuje uživatelům online databáze:

- Anopress IT
- Directory of Open Access Journals
- EBSCO (Academic Search Complete, Business Source Complete)
- Emerald (kolekce Engineering)
- Encyklopedie CoTo.je
- EZB Elektronická knihovna časopisů
- IEEE Computer Society Digital Library
- IOP Electronic Journals
- ISI Web of Knowledge
- KNOVEL
- Memoria Mundi Project- Manuscriptorium
- OCLC First Search
- ScienceDirect
- Springer LINK
- Ulrich's Periodical Directory
- Wiley InterScience

Registrovaní uživatelé knihovny mohou k některým elektronickým zdrojům přistupovat prostřednictvím vzdáleného přístupu (EZproxy server STK) a nejsou tak vázáni na zpřístupnění databází pouze ze studoven STK, ale mohou je využívat odkudkoli z www. Většina poskytovatelů databází umožňuje vyřizování požadavků z databází pro meziknihovní službu, a to formou elektronických, nebo tištěných kopií.

Knihovna nabízí uživatelům také přístup ke zdrojům z licenčních důvodů dostupným pouze lokálně na vyhrazených počítačích referenčního střediska STK, nebo prostřednictvím CD-ROM.

Databáze na CD-ROM:

ASPI

Databáze norem ČNI

Firemní monitor

ISSI Compact

ISSN Compact

McGraw-Hill – elektronické knihy

MDT

SIGLE

Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba (MMS) v STK vyřizuje požadavky na zahraniční literaturu nejen pro fyzické osoby, ale jako jedna z mála funguje jako prostředník pro ostatní menší knihovny v České republice po celý rok bez přestávky.

Služba MMS vykazuje vyrovnané výsledky (oproti roku 2007 bylo vyřízeno o 74 vyřízených požadavků méně, což je však v celkovém množství vyřízených požadavků rozdíl nevý-

MMS

razný. Stále více zdrojů je volně přístupných na internetu, konkurence stoupá, mnoho institucí je schopno si vyřídit požadavek ze zahraničí samostatně). V březnu roku 2008 byly po podrobné analýze vývoje cen v zahraničních knihovnách po sedmi letech zvýšeny ceny kopií. Všechny tyto vyjmenované skutečnosti nijak výrazně neovlivnily počet požadavků na službu MMS. Požadavky uživatelů na zajištění výpůjček a kopií ze zahraničních knihoven jsou stabilně vysoké, zájem je především o nejnovější informace, publikované v odborných vědeckých zahraničních časopisech. Nárůst požadavků vyřízených poskytnutím článku je zřetelný a trvá již několik let.

Z celkového počtu 8 336 došlých požadavků bylo vyřízeno 7 583 – z toho 1 310 požadavků vyřízeno výpůjčkou, 1 619 požadavků klasickou kopií a 4 654 požadavků elektronickou kopií. Trend ve vyřizování požadavků elektronickou formou stále vzrůstá, je však podstatně regulován autorskoprávní legislativou.

Nejvyužívanějšími partnery stále zůstávají německé knihovny, jak sdružené v systému SUBITO, tak i mimo něj. Dále se osvědčila spolupráce s knihovnou Delft University of Technology.

Mezinárodní meziknihovní služba je navázána také na Virtuální polytechnickou knihovnu, jejíž uživatelé mohou ze svých kont prostřednictvím elektronického formuláře zažádat o dokument, který není dostupný na území ČR.

Činnost oddělení zahrnuje vázání periodik, vysokoškolských učebnic, opravy a převazby poškozených dokumentů včetně oprav a konzervace dokumentů z historického fondu STK. Součástí oddělení jsou i referáty revize knihovních fondů a obsahové prověrky fondů.

Vázání a oprava periodik byla zajišťována dodavatelsky, vždy v dojednaném termínu dodáním dílčí zakázky dle smlouvy o dílo. Z důvodů inflace a zvyšování nákladů na provoz

OCHRANA A SPRÁVA FONDŮ

v knihařských dílnách se začátkem roku zvedla cena za dodavatelské knihařské práce v průměru o 10 %.

Bylo svázáno, ošetřeno elektromagnetickými pásky, čárovými kódy a přírůstkovými čísly STK 4 415 knihovních jednotek, což představuje 1 374 titulů časopisů. Dále bylo svázáno 841 učebních textů, které prošly digitalizační linkou v rámci řešení úkolu B11/H.

Při olepování fondu tagy RFID bylo z důvodu vysoké opotřebovanosti vyjmuto z fondu 1 521 knihovních jednotek. Z toho bylo do konce r. 2008 opraveno v knihařských dílnách 522 kn. j. a 999 kn. j. opravila odborná pracovnice vybrané knihařské dílny přímo na pracovišti odd. ochrany fondů. Za použití nových a z hlediska ochrany fondu šetrných prostředků lze takto zajistit vyšší životnost dokumentů. Jde především o zpevnování knih v pevné, anebo paperbackové vazbě, opravy poškozených listů a vazeb knih, renovace a vyztužení hřbetů dále úpravy knižních hran, zpevnování časopisů a novin.

Knihařka také průběžně ošetřuje ochrannou laminovací fólií všechny nově zakoupené publikace. Pro snadnější a rychlejší aplikaci ochranných samolepících fólií se nám velice osvědčilo laminovací zařízení Filmolam 2.

Oprava knihovních dokumentů na místě je velkým přínosem jak pro ochranu knihovního fondu, tak i pro jeho uživatele. Vynaložené náklady na opravu jsou minimální, zhruba 26 Kč/kn. j.

S velkým předstihem ukončená obsahová prověrka učebních textů otevřela také možnost převázat, případně opravit v co největší míře poškozená skripta určená do volného

výběru v NTK ještě před stěhováním. Z celkového množství 3 231 poškozených skript bylo do konce roku opraveno 2 200 svazků.

Tento velký objem práce bychom bez pomoci brigádníků-studentů nemohli zvládnout v tak krátkém čase.

Z výše uvedených důvodů byl také plán financování úkolů v průběhu roku navýšen o částku 600 000 Kč.

Podstatně se zvýšila i spotřeba opravného materiálu na ochranu knihovních dokumentů.

Zaměstnanci oddělení se podíleli i na olepování fondu tagy RFID.

Pracovníci revize pokračovali v průběhu roku 2008 v soustavné plánované revizi časopiseckého fondu STK technologickým postupem odpovídajícím příslušným předpisům a řízeným interním revizním plánem. Nadále probíhala revize staré časopisecké / číselné / signatury, uložené v depozitním skladu Lhota. Za rok 2008 bylo zrevidováno celkem 75 806 knihovních dokumentů. Opraveno bylo 11 539 chyb v databázi Aleph a dále byl připraven

REVIZE KNIHOVNÍCH FONDŮ

protokol o provedené revizi. Koncem roku byla ukončena revize časopiseckého fondu a započata revize knižního fondu opět v DS Lhota.

Referát 372–Obsahová prověrka fondu

V roce 2008 referát obsahové prověrky fondu pokračoval na základě již zaběhlých metodických postupů v systematicky prováděné obsahové prověrce fondů STK.

Pracovníci referátu především usilovali o pročištění fondu skript, aby mohl být co nejlépe zpřístupněn ve volném výběru budoucí Národní technické knihovny. Zdařilo se provést a uzavřít obsahovou prověrku signatury F (fond skript) vydaných do r. 1990. Celkem bylo vyřazeno 18 633 jednotek a prověřeno 2 321 jednotek vyřazených v GIR 1991–1992, u kterých bylo třeba opravit záznamy v DB ALEPH.

Referát uzavřel OPF signatury E a dále pokračoval v obsahové prověrce signatury Z. Celkem bylo vyřazeno 8 423 jednotek.

Zároveň byla stanovena metodika pro prověření poškozených monografií, které byly vyjmuty z fondu STK při lepení tagu RFID. Na jejím základě bylo prověřeno 911 dokumentů, z toho 676 bylo navrženo k vyřazení.

Referát spolupracoval na vytvoření podkladů pro obsahovou prověrku fondu mikrofiší seriálů. Celkem bylo prověřeno 8 813 jednotek v DB Aleph.

Referát OPF nadále pokračuje v potřebné spolupráci s odděleními STK, která je nyní bezproblémová a dále rozvíjí spolupráci s vtypovanými pracovišti knihoven ČR při vyřazování knih.

V roce 2008 pracovalo oddělení na úkolech souvisejících s inovací elektronických služeb Státní technické knihovny. V tomto roce byla dokončena úplná implementace knihovního systému Aleph – akvizice, katalogizace, správa autoritních souborů a výpůjční protokol. Nešlo pouze o převedení stávajících agend do nového softwarového prostředí, ale i o zavedení některých novinek. Pravidelná virtuální výstavka nových přírůstků, včetně fotografie

KNIHOVNÍ SYSTÉMY A PROJEKTY

obálky, propojení čtenářského konta v systému Aleph s autorizací pro vzdálený přístup do elektronických databází, propojení digitální knihovny v systému Kramerius se záznamy v Alephu či zobrazování ikon formátů dokumentů v záznamech OPAC STK.

V letních měsících se oddělení intenzivně zapojilo do přípravy na stěhování do Národní technické knihovny formou podpory technologické linky RFID tagy. Významný podíl mělo toto oddělení i na projektu nové webové stránky Státní technické knihovny, která je pojata jako portál ke službám STK. Ne vždy se vše podaří tak rychle, jak by bylo potřeba, lze říci, že tvůrčí pracovní atmosféra STK podněcuje mnoho pracovníků k přemýšlení o vzniku a možnostech nových služeb, ne vždycky jsou dostupné pracovní kapacity pro jejich realizaci. Rozvoj knihovnicko-informačních služeb má na technologickou podporu vysoké nároky. Pro systémové knihovníky a projekční pracovníky je však také nutné schopnost novinky realizovat a seznámit s nimi další kolegy, především ze všech oddělení, která jsou v tzv. „první linii“ a poskytují přímé služby uživatelům. Ze jeden z úspěchů považujeme to, že i tento typ komunikace probíhá v pozitivním a tvůrčím duchu.

Velkým úspěchem bylo získání podpory Ministerstva kultury pro výzkumný projekt „Digitální knihovna pro šedou literaturu – funkční model a pilotní realizace“ identifikační kód DC08P02OUK007 a že se podařilo splnit naplánované aktivity. Bylo uzavřeno a vyhodnoceno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit zájem o NUŠL a získat seznam potenciálních partnerů z oblasti vysokých škol a ústavů Akademie věd ČR. V roce 2008 byl poprvé pořádán Seminář ke zpřístupňování šedé literatury, který se konal 8. října 2008 a navazoval na seminář Systémy pro zpřístupňování eVŠKP 2008, jenž se konal 7. října.

Program semináře byl odrazem řešení projektu v roce 2008 a byl sestaven s cílem nejen transparentně informovat o projektu, ale také předat zájemcům o šedou literaturu část informací, které řešitelský tým zohlednil při svém výzkumu. Byly vytvořeny webové stránky o projektu, tam zveřejněny výsledky dotazníkového šetření, on-line sborník ze semináře, evaluace semináře, průběžné informace o projektu a o šedé literatuře v ČR a ve světě a výsledky v jednotlivých řešených oblastech projektu. Byla navázána spolupráce s oborovou bránou TECH, kam dodáváme zdroje šedé literatury.

Vznikla beta verze 0.2 metadatového formátu NUŠL – podkladová analýza pro definici metadatového formátu NUŠL porovnáním metadatových formátů kooperačních systémů ASEP, RIV a eVŠKP. Byly vydefinovány požadavky na funkcionalitu SW pro digitální knihovnu šedé literatury a návazné služby, které budou sloužit jako podklady pro výběrové řízení. V souvislosti s přípravou pro výběr SW pro digitální knihovnu šedé literatury byly porovnány požadavky na SW s vybranými „open source“ SW pro digitální knihovny. Do této analýzy jsme zahrnuli následující „open source“: DSpace, Fedora, CDS Invenio, Eprint a Greenstone.

Byla vytvořena typologie dokumentů NUŠL. V souvislosti s typologií bylo zpracováno doporučení pro NK ČR na zapracování dalších termínů do České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV). Na základě studia dokumentů zabývajících se problematikou identifikátorů vznikl dokument s rozhodovacími kritérii pro výběr perzistentního identifikátoru pro NUŠL. Tento dokument lze využít i jako podklad pro lokální repozitáře nejen šedé literatury.

O projektu jsme informovali v rámci příspěvku Grey Literature in the Czech Republic na Tenth International Conference of Grey Literature v Amsterdamu 8.–9. prosince 2008.

S cílem získání dalších prostředků na rozvoj digitálních služeb byl zpracován projektový záměr „Digitální polytematická knihovna vědy, výzkumu a vývoje“ a přihlášen již na konci roku 2007 do screeningu Integrovaného operačního programu Ministerstva vnitra České republiky. V roce 2008 v únoru a v září proběhly úpravy návrhu projektu dle požadavků MV ČR. Projekt byl v roce 2008 dále přihlášen do screeningu operačního programu Výzkum a Vývoj

DIGITÁLNÍ POLYTEMATICKÁ KNIHOVNA VĚDY, VÝZKUMU A VÝVOJE

pro Inovace. V obou screeningových programech náš projekt obstál, ale výzvy k předkládání projektových žádostí do konce roku 2008 žádné neproběhly. Součástí úkolu byla účast na semináři Digital Future a konferenci 12th European Conference on Research and Advanced Technologies for Digital Libraries. V rámci Digitální knihovny pro šedou literaturu byly specifikovány požadavky tak, aby SW mohl být použit i pro DNTK.

V roce 2008 se podařilo získat dotaci v programu VISK9 MK ČR na čtvrtou etapu projektu Harmonizace databáze personálních autorit STK se souborem národních autorit NK ČR.

Celkově bylo porovnáno a editováno 15 328 položek rejstříku, propojení na národní databázi bylo nově uloženo k 1 385 položkám rejstříku, do národní autoritní databáze bylo odesláno 457 návrhů na nové autoritní záznamy. Projekt má významné dopady na zkvalitnění katalogu a záznamů nejen v polích věnovaných autoritám, ale celkově dochází k redakci starších záznamů.

Výrazně bylo postoupeno v úkolu Digitalizace učebních textů (DUT). Na začátku roku 2008 proběhla zkušební digitalizace vzorku 10 titulů učebních textů v digitalizačním středisku Knihovny Akademie věd v Jenštejně. Skenování proběhlo v kvalitě 400–600 dpi a stupních šedi. Archivní formát TIF, přístupný formát PDF, TXT, metadata v XML, zpřístupněno přes systém Kramerius.

Digitalizace učebních textů byla v rámci projektu Národní digitální technické knihovny přihlášena do screeningu IOP a VaVpl, ve kterých náš projekt obstál, ale výzvy k předkládání projektových žádostí do konce roku 2008 žádné neproběhly.

Další digitalizaci jsme se rozhodli řešit přímo v STK vlastními silami. Pro tuto práci byl pořízen skener s možností automatické digitalizace jednotlivých stránek. Pro digitalizaci

DIGITALIZACE UČEBNÍCH TEXTŮ

byly vybrány z fondu skript dokumenty s nejvyšší frekvencí výpůjček. Průzkumem jsme se od jiných velkých knihoven s volně přístupným režimem fondu dozvěděli, že dokumenty nebývají ohrožovány přímou ztrátou, ale že často dochází k poničení, vytrhávání stránek. Digitalizace takového dokumentu je jednou z forem ochrany.

V souladu s metodikou projektu Kramerius byl vytvářen archivní formát TIF a prezentační formát PDF. OCR zpracování je velice zdouhavé, jeden titul trvá 2 až 3 hodiny. V říjnu koupil skener Canon DR-5010C. V listopadu a prosinci pokračovala digitalizace a začalo OCR zpracování dvěma pracovníky na poloviční úvazek.

V roce 2008 bylo naskenováno celkem 1 242 skript (TIF, PDF), 88 skript prošlo zpracováním OCR (TXT) a metadata byla uložena pouze pro 10 skript, zpracováno AV ČR, STK očekávala využití generátoru metadat, který vyvíjela Moravská zemská knihovna jako jeden z výstupů projektů VISK MK ČR.

Rok 2008 byl pro oddělení rokem nesmírně bohatým, práce bylo opravdu hodně, projekty, ať již ty podpořené dotací nebo interní, se vcelku dařily. Každý úspěch je obvykle pobídkou k další práci. Pro STK je významný i jasný odborný růst všech pracovníků oddělení.

STK pokračovala v kooperačních aktivitách minulého období, především v mezinárodní spolupráci v rámci ISSN.

Vedle ISSN je STK i nadále členem mezinárodních asociací IATUL (Mezinárodní asociace knihoven technických univerzit), LIBER (Asociace evropských vědeckých a odborných knihoven), ASLIB (Asociace pro řízení informací) a IGeLU (Mezinárodní skupina uživatelů Ex Lib-

SPOLUPRÁCE S ORGANIZACEMI A SYSTÉMY

ris), jehož je STK zakládajícím členem. Hlavním přínosem členství je přístup a výměna informací o vývoji ve světě a v příbuzných institucích, a možnost konfrontovat je v průběhu přípravy stavby Národní technické knihovny.

ISSN

České národní středisko ISSN je jedním z 85 středisek, které se podílejí na doplňování celosvětového registru ISSN. Tento registr obsahuje záznamy o periodicky vydávaných titulech v tištěné i elektronické podobě, kde ISSN slouží jako identifikátor názvu.

V dnešní době je získání ISSN nezbytností jak pro vydavatele deníků, tak pro vydavatele tržních i odborných časopisů, sborníků a dalších pokračujících zdrojů. Poskytování informací o způsobu přidělování a o funkci ISSN je vedle tvorby a aktualizace záznamů hlavní náplní činnosti střediska. V roce 2008 počet záznamů v národní bázi ISSN přesáhl deset tisíc (10 208 záznamů), přičemž do mezinárodního registru ISSN bylo odesláno 753 nových a 5 191 aktualizovaných záznamů. Informace určené vydavatelům a ostatním uživatelům systému ISSN zpřehlednilo nové grafické provedení webovských stránek.

Uživatel, který navštívil stránky Mezinárodního centra ISSN, zaznamenal i jejich moderní proměnu. Internetová podoba mezinárodního Registru – ISSN Portal – byla rozšířena o zobrazení tzv. Linking ISSN (ISSN-L). Počítadlo v záhlaví stránek portálu se koncem roku 2008 zastavilo u počtu 1 413 942 záznamů ve světovém registru ISSN.

Pravidelné zasedání ředitelů národních středisek pořádala v říjnu 2008 National Library of Tunisia. Setkání se zúčastnil ředitel střediska ISSN PhDr. Jan Bayer, CSc.

EUNIS-CZ

Cílem EUNIS-CZ, jehož je STK dlouholetým členem, je podpora v zavádění, rozvoji, řízení a využívání informačních systémů ve vzdělávacích a akademických institucích, která se uskutečňuje výměnou znalostí a zkušeností odborníků na informační systémy, prosazováním společných stanovisek, spoluprací s dodavateli informační techniky a informačních technologií a stykem s partnerskými zahraničními organizacemi. EUNIS-CZ je kolektivním členem Evropské organizace pro univerzitní systémy EUNIS (European University Information Systems). EUNIS-CZ uspořádal v roce 2008 celkem pět odborných konferencí v oblasti alternativních metod výuky, bezpečnostní politiky VŠ, e-learningu a IT.

Členství STK v EUNIS umožnilo získat slevu na produkty Oracle, (memorandum o spolupráci Oracle a EUNIS bylo prodlouženo na další 3 roky), a jedná se o podobně výhodné spolupráci s firmou Microsoft, Sun Microsystems a Hewlett Packard. STK využila kontakty v EUNIS k získání informací o potřebách vysokých škol v oblasti knihovních služeb a s provozem ekonomických softwarů. Bližší informace o EUNIS-CZ a výroční zpráva o činnosti v r. 2008 jsou na adrese <http://www.eunis.cz/>.

Kompletní zajištění vzdělávacích akcí všech typů a úrovní pro celou škálu zákazníků, jimiž jsou pracovníci Státní technické knihovny, uživatelská veřejnost včetně „laiků“ a široká odborná knihovnická veřejnost, patří již k dobrým tradicím, z nichž jsme ani letos neslevili. Avíza uváděná v celostátním přehledu „Knihovnické konference, semináře, vzdělávací akce“ na stránkách <http://www.stk.cz/Akce/> jsou samozřejmostí.

ŠKOLICÍ STŘEDISKO STK

Cyklus seminářů a kurzů v rámci vzdělávacího projektu „Moderní informační a komunikační technologie v knihovnictví 2008“ programu Ministerstva kultury „Veřejné informační služby knihoven“, podprogram 2 Mimoškolní vzdělávání knihovníků (VISK2), kde je školicí středisko již desátým rokem úspěšné v získání dotace na lektorské honoráře, pokračoval i letos. Projekt určený knihovníkům zejména z veřejných knihoven je účastníky velice dobře hodnocen, bližší informace v kapitole Výzkumné úkoly, granty.

Na jaře r. 2008 byl úspěšně ukončen Rekvalifikační knihovnický kurz STK 2007/2008 a v říjnu téhož roku byl otevřen nový Rekvalifikační knihovnický kurz STK 2008/2009. Oba kurzy jsou s akreditací MŠMT a osvědčení o jejich absolvování platí pro celou Českou republiku. Kurz se těší dobré pověsti a z kapacitních důvodů si řada zájemců rezervuje místa již na příští školní rok.

Tradičně pokračovaly kurzy němčiny a anglického jazyka ve třech úrovních, jichž se kromě pracovníků STK účastní i zájemci z jiných knihoven. Lektorské honoráře hradí účastníci sami.

Během roku se ve školicím středisku konalo 239 vzdělávacích akcí, z toho 53 interních a 186 s účastí veřejnosti včetně veřejnosti odborné, v celkovém rozsahu 507 hodin a s 961 účastníkem. Školicím střediskem prošlo během roku celkem 4 072 návštěvníků, z toho 3 374 byli návštěvníci kurzů, seminářů a dalších vzdělávacích akcí a 698 lidí se zúčastnilo porad, konferencí, prezentací firem a dalších jednání.

Vzájemně výhodná spolupráce knihoven všech typů a úrovní v oblasti celoživotního vzdělávání pokračuje i aktivní účastí vedoucí školicího střediska STK v práci sekce vzdělávání Sdružení knihovníků a informačních pracovníků (SKIP).

Průběžně byly plněny základní rutinní úkoly. Jednalo se především o správu základní ICT infrastruktury, jako jsou počítačová síť, servery, počítače a základní programové vybavení. Dále byly spravovány v rámci schválené koncepce a nastavených trendů všechny informační systémy knihovny. Rok 2008 byl však poznamenán především dokončováním nové

ICT

budovy NTK a blížícím se stěhováním do této budovy. Bylo nutné naplánovat a zrealizovat migraci klíčové ICT infrastruktury a serverových částí všech informačních systémů do nové budovy. To vše za plného provozu STK v Klementinu. Bylo nutno analyzovat potřeby nové NTK a konfrontovat je s možnostmi stávajících aplikací. Pod záštitou generálního dodavatele stavby NTK a zájmu mateřského ministerstva byly koncem roku provedeny všechny analytické a projekční práce a došlo k přestěhování většiny serverových částí informačních systémů STK do serverovny nové budovy NTK v Dejvicích. Z pohledu zákazníků a uživatelů STK byla většina prací provedena buď zcela bezvýpadkově, nebo s krátkými výpadky směřovanými především mimo špičky využívání těchto systémů. Koncem roku byla knihovna z pohledu ICT cca z 90 % připravena na stěhování svých pracovníků do nové budovy. Tím se oddělení ICT podařilo splnit všechny klíčové úkoly, které si na rok 2008 vytyčilo.

Uplynulý rok 2008, který byl posledním rokem výstavby Národní technické knihovny, byl završen převzetím nové budovy. Po dokončení hrubé stavby v roce předchozím byl rok 2008 věnován převážně vybavení stavby zařízeními, technologiemi, mobiliářem a „doladění detailů“. Proto velmi záleželo na dodržování stanovených termínů, stavebních, technických

PROJEKT NÁRODNÍ TECHNICKÉ KNIHOVNY

i uživatelských parametrů a odpovídající kvality neboť to podstatně ovlivnilo, jak se nám v budoucnu v tomto domě bude žít a jak se zde budou cítit jeho návštěvníci.

Stavba

V polovině dubna 2008 oznámil dodavatel stavby její zastřešení a uzavření. V květnu byly dokončeny přípojky kanalizace a objekt byl postupně napojován na přípojky inženýrských sítí. Začátkem června byla stavba připravena k zahájení zkušebních provozů. V průběhu léta se začalo s venkovními pracemi včetně osazování schodišť, úprav venkovních komunikací a s výsadbou zeleně v okolí budovy a na její střeše. Kolaudace stavby začala vydáním kolaudačního rozhodnutí pro stavebníka Pražská teplotní a. s. k parovodní přípojce pro NTK 20. března 2008. Následovalo místní šetření kolaudačního řízení dne 2. 10. 2008; po něm odstraňování vad a nedodělků z místního šetření. Dne 30. 10. 2008 bylo vydáno kolaudační rozhodnutí na vodní díla a 20. 11. 2008 kolaudační rozhodnutí na budovu NTK. Kolaudační rozhodnutí nabylo právní moci dne 22. 11. 2008.

Technologie a mobiliář

V uplynulém roce byla mimořádná pozornost věnována výběru subdodavatelů IT a interiéru veřejné i administrativní části. Podle principů výběrových řízení dohodnutých s dodavatelem stavby v předchozím roce a dle schváleného harmonogramu prezentací výrobků

jednotlivých uchazečů jsme vybírali dodavatele silnoproudu a slaboproudu (dodavatelem se staly Instalace Praha s. r. o.) a dodavatele velkých interiérových celků. Po posouzení výhodnosti nabídek pěti dodavatelů regálových systémů byla tato subdodávka rozdělena a dodavatelem kompaktního regálového systému v knižních skladech v podzemních podlažích se stalo sdružení firem Dirp (ČR) a Zambelli (Německo); dodavatelem pevných regálů pro veřejnou část firma Foerster (Rakousko). Podobně po posouzení řady variant byla za subdodavatele kancelářského nábytku do administrativní části a koordinátora celého vybavení mobiliářem vybrána česká firma TECHO a. s., vybavení interiéru ve veřejné části dodala převážně švýcarská firma vitra a zakázkový nábytek je převážně dílem české firmy MM interiéř. V zájmu dodržení kvalitativních, užitkových a estetických parametrů navržených interiérových prvků a s ohledem na potřebu prosadit účelné změny ve specifikacích prvků nebo jejich provedení plynoucí z požadavků budoucího provozu jsme rozšířili kontrolní dny stavby o pravidelné kontrolní dny interiéru s účastí architektů a designérů, dodavatele stavby, subdodavatelů interiérových celků a investora. Zařizování interiéru budovy začalo pokládkou kaučukové podlahy a montáží regálů ve skladech knih v červenci 2008; kompletace dodávek interiéru a dokončovací práce probíhaly až do termínu přejímek v prosinci 2008. Spolupráce s dodavateli a výrobcí interiéru nebyla vždy bezproblémová, ale věříme, že výsledek stojí za vynaloženou námahu a čas.

V roce 2008 došlo i na řešení centrálního uměleckého díla a korporátní identity spojené s navigačním a orientačním systémem v budově. V září poradní sbor pro výběr centrálního uměleckého díla vybral z návrhů tří oslovených zahraničních umělců projekt současného rumunského výtvarníka Dana Perjovského. Svým nezaměnitelným rukopisem ozdobil šedé betonové stěny ochozů atria situačními politicko-společenskými kresbami a karikaturami, které se svou výpovědí a charakterem staly nepřehlédnutelnou součástí interiéru budovy.

Rovněž autor vizuálního stylu, arch. Petr Babák a grafické studio Laboratoř, který od začátku stavby NTK spolupracoval s architekty budovy na jejím budoucím vizuálním ztvárnění, vytvořil osobitý a s charakterem budovy harmonizující vizuální styl, grafické symboly a prvky označující budovu a její části, orientační a informační systém, návrh stylu pro administrativní tiskoviny i styl webové prezentace NTK.

Tempo výstavby nové budovy nás nutilo přijímat důležitá rozhodnutí a řešit průběžně vzniklé desítky nejrůznějších problémů takřka přes noc. Pracovní jednání a diskuse ke sladění stanovisek různých subjektů nebo útvarů knihovny se dají počítat na stovky. Kontrolní dny se však obsahově stále více zabývaly zejména otázkami budoucího provozu informačních technologií a uživatelských systémů. Pracovní nasazení pracovníků STK v oblasti IT, organizace fondů a služeb a provozu budovy bylo více než nadstandardní.

Spolupráce s vysokými školami

Vzhledem k technologickému vývoji, širší aktuální nabídce zařízení, ale i v důsledku upřesnění budoucího provozu v NTK bylo v oblasti informačních a komunikačních technologií nutné konzultovat i alternativní možnosti vybavení nebo změnit jejich specifikace. Aktualizace a rozšíření informačních technologií byly navíc zásadní i pro vysoké školy. ČVUT v lednu 2008 iniciovala vytvoření společné pracovní skupiny STK, ČVUT a VŠCHT s cílem vytvořit „Provozně řídicí model služeb knihoven“ a zjistit, za jakých podmínek je idea společné

instituce pro ČVUT vůbec přijatelná. O závěrech studie a principech spolupráce s vysokými školami se v průběhu prvních šesti měsíců diskutovalo i v součinnosti s MŠMT. Po dlouhém jednání byl MŠMT i Ministerstvem financí schválen Dodatek č. 3 k Investičnímu záměru, jehož cílem bylo dovybavení NTK informačními technologiemi tak, aby se vyrovnala úroveň IT s vysokými školami. Uvolnění prostředků bylo vázáno na zpracování studie užití těchto prostředků a její přijetí vyjádřené stanovisky ČVUT a VŠCHT. V srpnu a listopadu 2008 proběhly formou jednacího řízení bez uveřejnění výběrová řízení na zakázky schválené v Dodatku č. 2 Smlouvy o dílo (Corporate Identity a doplnění technických zařízení budovy vynucené posílením kapacit IT) resp. v Dodatku č. 3 Smlouvy o dílo (doplnění informačního systému a změny koncepce a standardu ICT). Na schůzce STK, MŠMT a Sekyra Group ve 3. čtvrtletí roku byly projednány časové souvislosti aktualizace technických zařízení budovy a rozšíření IT. Účastníci schůzky zkonstatovali, že vzhledem k aktuálnímu postupu výstavby není možné aktualizaci IT v celém požadovaném rozsahu realizovat v rámci kontraktu se SG v termínu do 12/2008 a že bude úplně dokončena jako samostatná zakázka až v roce 2009.

V zájmu nestrannosti při moderování diskuse STK s vysokými školami a s cílem vytvořit model řízení a sestavení rozpočtu budoucí společné instituce, usilovala STK o zapojení nezávislého a odborně erudovaného subjektu do tohoto procesu. Společná pracovní skupina STK, ČVUT a VŠCHT za účasti zástupců firmy Ernst&Young diskutovala v prvních třech měsících 2008 o možných způsobech řízení a organizace práce v NTK a nastavila některá východiska a možné varianty budoucího uspořádání. Při dané právní formě STK respektive NTK se nepodařilo STK a vysokým školám najít oboustranně přijatelné právní uspořádání, přijatelný konsensus se pak nepodařilo nalézt ani u celkové představy o NTK ani v základních principech fungování a řízení NTK. Ze strany vysokých škol bohužel ignorovaná platforma pro spolupráci zejména na úrovni odborníků řešících konkrétní úkoly související s budoucím provozem (pracovní skupiny navrhované STK) se nikdy nestala plně funkční, takže příprava na fyzickou reorganizaci knihovních fondů a organizaci provozu a poskytování služeb probíhala v roce 2008 v STK odděleně od knihoven ČVUT a VŠCHT. Setkání zástupců STK, ČVUT a VŠCHT s dodavatelem knihovního systému ALEPH 500 potvrdilo, že obě vysoké školy požadují každá vlastní knihovní systém, i když dle vyjádření zástupce ČVUT, v budoucnosti není vyloučena spolupráce na budoucí integraci knihovního systému a služeb.

V oblasti smluvních ujednání s vysokými školami nutno závěrem dodat, že k přesnému vymezení práv a povinností STK, ČVUT a VŠCHT v roce 2008 nedošlo. Všechny strany si však v závěru roku vyměnily vlastní verze návrhů smluv o spolupráci při budoucím provozu nebo poskytování služeb, které se v následujícím roce staly východiskem pro intenzivnější diskusi o principech společného působení v NTK a následných smluvních ujednáních.

Přejímky

Od září 2008 byla postupně přebírána dokumentace skutečného provedení stavby (včetně revizí, certifikátů, atestů apod.), probíhala školení a kontrola referenčních místností jako příprava na přejímky. Dodavatel stavby Sekyra Group zpracoval soupis vad a nedodělků a společně se svými subdodavateli MTS a OHL pracoval na jejich odstranění tak, aby ke

dni předání byly odstraněny všechny vady a nedodělky bránící užívání a podstatná část vad užívání stavby nebránících.

Samotné přejímky stavby, interiéru a funkční přejímky technologií probíhaly postupně dle schváleného harmonogramu od 20. listopadu do 17. prosince 2008. Protokolární převzetí stavby, technologických a uživatelských systémů a interiéru proběhlo k 31. 12. 2008. Součástí předávacího protokolu se stal soupis vad a nedodělků a dohodnutý režim jejich odstraňování.

Správa budovy

V závěru roku 2008 bylo nutné připravit podmínky pro převzetí budovy a její dočasné provozování v období odstraňování vad a nedodělků. To znamenalo uzavřít smlouvy s dočasným provozovatelem objektu v době odstraňování vad a nedodělků, pojišťovacím subjektem, dodavatelem tepla, elektrické energie, vody a podobně.

Z hlediska budoucího řízení provozu budovy bylo zásadní i rozhodnutí o smluvním zajištění správy technického provozu a některých provozních činností externím facility manažerem. Toto rozhodnutí vycházelo ze zpracované „Studie technického provozu a analýzy provozních nákladů budovy NTK“, z posouzení všech nároků na provoz budovy a rovněž z doporučení dodavatelů a subdodavatelů technologických provozů v nové budově. S pomocí externích firem zpracovala STK zadání pro dvoufázové výběrové řízení na správce budovy. První fáze začala dne 23. 12. 2008 umístěním oznámení o zakázce v Informačním systému o veřejných zakázkách.

Nájemní prostory

V březnu 2008 MŠMT odsouhlasilo přidělení financí pro organizaci výběru nájemců a provozovatelů nájemních prostor. V nové budově jsou k pronájmu určeny prostory o celkové ploše 2 310,69 m², kromě toho ještě podzemní garáže s 291 parkovacími místy a myčkou aut a prostory pro umístění nápojových a prodejních automatů. Požadavek vysokých škol na osazení turniketů na vstupu do knihovny v parteru vedl k nutnosti zřídit místo pro vydávání knihovnických karet; vedení STK proto rozhodlo o vyjmutí výstavního sálu z pronájemných prostor do organizační a finanční správy STK a o jeho rozdělení na galerii s menší výstavní plochou a návštěvnické centrum, resp. místo registrace zákazníků a vydávání karet.

Inzeráty na výběr nájemců byly uveřejněny v denním a realitním tisku. Ředitelem STK jmenovaná komise pro výběr nájemců nebytových prostor v nové budově NTK se od 10. 9. 2008 scházela se zájemci o pronájem a za účelem posuzování posuzovala a hodnotila došlé nabídky. Po posouzení, vyhodnocení a osobní prezentaci nabídek postupujících do 2. kola byl v uplynulém roce vybrán nájemce pro nápojové a prodejní automaty, s Městskou knihovnou v Praze byla uzavřena Smlouva o budoucí nájemní smlouvě a byla zahájena jednání s potenciálními nájemci parkingu, knihkupectví, prodejny počítačů a kavárny. Obsazení všech nájemních prostor však bylo až záležitostí roku dalšího.

Odtajněná stavba

Komunikace směrem k široké veřejnosti, která ještě v předešlém roce byla postavena na podpoře stávajících aktivit a služeb STK, prošla v tomto roce zásadním zlomem: společně začaly být propagovány dvě budovy a z vnějšího pohledu i dvě instituce.

PUBLIC RELATIONS

Podávání informací o STK bylo postaveno na osvědčených prostředcích: pravidelné aktivity úzce zaměřené na konkrétní cílovou skupinu, tedy především stávající čtenáře, ať už ve formě tištěných materiálů, webu nebo tematických přednášek atp. V informování o stavbě Národní technické knihovny (NTK) se zásadním stalo načasování a přesný odhad i formální zpracování toho, co je pro média a ve výsledku pro čtenáře, posluchače a diváky zajímavé. Dokončení hrubé stavby, dokončení vnějšího pláště, první oficiální prohlídka budovy spojená s vizualizací finálního stavu, dokončení interiéru a převzetí stavby na konci roku byly v médiích prezentovány minimálně v neutrálním, často v pozitivním stylu s absencí vyloženě negativních reakcí. Výsledkem je příznivý mediální obraz, který se prostřednictvím volné publicity dostává k široké veřejnosti a dává dobrý základ pro budoucí marketingové aktivity NTK.

V roce 2008 jsme zaznamenali přes 500 mediálních vstupů a provedli 48 exkurzí s účastí více než 300 zájemců o služby a historii STK.

S předstihem byli čtenáři připravováni na budoucí omezení provozu v roce 2009. Více než čtvrt roku dopředu s využitím všech dostupných prostředků byli seznamováni s plánovanými termíny a pravidly pro výpůjčky a prodlužování platnosti výpůjček, omezením provozu v době přípravy na stěhování a během stěhování samotného a s prodlužováním platnosti čtenářských průkazů.

V roce 2008 byl rovněž dokončen projekt redesignu a radikální změny struktury webových stránek. Nová podoba je přehlednější, využívá možností originálního redakčního systému, již dopředu počítá s rozšířením nabídky služeb v nové budově v Praze 6 – v Dejvicích a především vychází vstříc „vnějšímu pohledu uživatele“.

„Jedeme v tom všichni“

Z pohledu interní komunikace se ukázalo klíčovým zapojení všech zaměstnanců, bez ohledu na jejich funkční zařazení, do projektu přípravy knihovního fondu pro budoucí volný výběr. Tedy do „letního“ označování publikací RFID čipy. Tato společná akce, která nejvíce pracovních povinností přinesla oddělení Služeb, zafungovala jako stmelující faktor všech zaměstnanců knihovny a byla výchozím prvkem pro následné kroky, které zaměstnanci seznamovali s organizačními změnami a přípravami instituce na stěhování a také na provoz v radikálně odlišných pracovních podmínkách nové knihovny.

VISK

V roce 2008 STK získala z programu VISK dotaci na projekt „Zajištění provozu oborové brány TECH a zpřístupnění informačních zdrojů STK a českých webových zdrojů v oboru techniky“. Dotace umožnila konfiguraci a správu CMS systému Plone a aplikačního serveru

VÝZKUMNÉ ÚKOLY A GRANTY

Zope pro potřeby Oborové brány TECH. Mohlo tak být vytvořeno webové prostředí portálu TECH, kde mohou jeho návštěvníci nalézt aktuální informace z techniky a příbuzných oborů, adresář výzkumných ústavů a institucí a zajímavé ověřené volně dostupné zdroje informací. Do tohoto portálu je také pomocí Plone začleněn vyhledávač, který po zadání dotazu prohledává okolo 50 odborných katalogů a ostatních zdrojů.

Leonardo da Vinci (LdV)

Projekt: 2006 CZ/06/B/F/PP – 168025 „ICT as a gateway to scientific education of blind people and people with visual disabilities“

Partner/příjemce podpory: Státní technická knihovna

Řešitel: PhDr. Jan Bayer, CSc.

V září 2006 získal podporu z prostředků evropského programu Leonardo da Vinci (LdV) dvouletý pilotní projekt „ICT as a gateway to scientific education of blind people and people with visual disabilities“. Hlavním partnerem/řešitelem projektu je Brailcom o. p. s., sídlící v Praze, dalšími partnery jsou New University Lisbon, VŠCHT Praha, Únia nevidacích a slabozrakých Slovenska, portugalská národní asociace nevidomých a slabozrakých, norská společnost Media Lunde Tollefsen AS. Státní technická knihovna (jako partner P2) se v souladu se schváleným harmonogramem do projektu prakticky zapojila až v průběhu roku 2008. Jejím úkolem byla ve spolupráci s VŠCHT Praha především mediální podpora výsledků celého projektu, SW programu Brailchem. Byl zpracován seznam českých

a zahraničních knihoven, referát PR zpracoval ve spolupráci s VŠCHT návrhy posterů a informačních letáků (česky/anglicky) včetně grafického zpracování loga Brailchem. V listopadu uspořádala STK tiskovou konferenci s vybranými časopisy, novinami a rádií, kde byly prezentovány výsledky projektu včetně SW Brailchem a současně k této příležitosti vydána zpráva. K této akci bylo vyprodukováno DVD o Brailchem a vytištěny letáky a postery.

VISK – Veřejné informační služby knihoven

Program Ministerstva kultury

Podprogram č. 2 Mimoškolní vzdělávání knihovníků

Projekt: „Moderní informační a komunikační technologie v knihovnictví 2008“

Nositel: Státní technická knihovna

Řešitelka: PhDr. Zdenka Kloučková

Projekt byl realizován v osmi seminářích za účasti celkem 127 zájemců z řad pracovníků 59 knihoven a informačních institucí veřejně přístupných.

Tradičnímu zájmu se těšil modul **Elektronické služby knihoven prakticky – příklad a zkušenosti Virtuální polytechnické knihovny**, realizovali jsme jej v červnu ve dvou seminářích s účastí 32 zájemců. Nadále se potvrzuje trend minulých let, kdy se řada knihoven díky technickému vybavení a potřebné počítačové gramotnosti jejich pracovníků snaží zařadit do svých služeb i formy elektronického doručování dokumentů.

Modul **Digitální knihovna** obsahoval 6 kurzů:

Jazyk Python pro knihovníky, Seminář k využití Open Source Software/Free Software v knihovnách, Úvod do DB Oracle, Administrace DB Oracle, Google hacking pro knihovníky a Webová analytika.

Přehledně zpracované zpětné vazby – anonymní dobrovolné hodnocení akcí účastníky – jsou samozřejmou přílohou každé vzdělávací akce. Vyplývá z nich, že kurzy poskytují pracovníkům knihoven základní informaci o trendech a možnostech jejich využití v oblasti elektronických knihoven. Kurzy v modulu Digitální knihovna jsou základní a podle zájmu účastníků by mohly navazovat i kurzy s větší hodinovou dotací, případně i za cenu adekvátního vložného.

Zásadní překážkou uspořádání delších kurzů je však přetrvávající pozdní příchod dotace do STK, finanční prostředky přidělené Rozhodnutím Ministerstva kultury přicházejí na účet STK během července – srpna a kurzy lze pořádat prakticky v období konec září až počátek prosince.

Všechny akce byly avizovány v přehledu knihovnických akcí na adrese: <http://www.stk.cz/Akce/>, programy včetně on-line přihlášek byly průběžně k dispozici na adrese http://www.stk.cz/skolici_stredisko.html.

Školení se konala bez vložného účastníků, Státní technická knihovna nesla všechny reálné náklady mimo lektorských honorářů. Ke každé vzdělávací akci měli účastníci vytištěný program, pracovní a studijní materiál a bylo podáváno drobné občerstvení.

Ohlas účastníků byly opět velice příznivé a to jak k výběru témat, úrovni lektorů, tak i k organizačnímu zabezpečení.

Státní technická knihovna je přímo řízenou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Sídlí a své služby provozuje v Klementinu, kde má pronajato od Národní knihovny ČR celkem 4 184,62 m² nebytového prostoru. Kromě toho má STK deponitní sklady v Praze 4-Písnici a ve Lhotě u Dolních Břežan a vlastní novou budovu v Praze 6-Dejvicích, do které se v roce 2009 přestěhuje.

HOSPODAŘENÍ STK

Přibližně z 97–98 % je STK financována přímo ze státního rozpočtu a ze 2–3 % výnosy ze svých služeb a čerpáním ze svých finančních fondů. Závazné ukazatele rozpočtu STK na rok 2008 byly stanoveny v několika postupných úpravách. Konečný rozpis závazných ukazatelů rozpočtu Státní technické knihovny na rok 2008 byl stanoven v následující výši:

Položka	Částka v tis. Kč
Náklady na provoz celkem	136 220
Výnosy z činností	2 694
Výnosy vč. čerpání z fondů	5 866
Prostředky ze zahraničí	0
Příspěvek na provoz celkem	130 354
Limit mzdových prostředků	33 825
v tom: - limit prostředků na platy	33 590
- limit OON	235
Příděl do FKSP	672
Ostatní běžné výdaje	95 857
Provozní běžné výdaje	84 099
Zákonné odvody	11 758
Limit počtu zaměstnanců–počet osob	147,79

Poskytnutý příspěvek ve výši 130 354 000 Kč byl plně použit na zajištění výše uvedených činností. Dále STK bylo poskytnuto 87 000 000 Kč jako neinvestiční ISPROFIN – výstavba NTK na prvotní vybavení nové budovy NTK v Dejvicích a 201 000 Kč byla účelová podpora projektu „Digitální knihovna pro šedou literaturu“ přímo od MK ČR. Výnosy z činností byly dosaženy v hlavní činnosti, jinou činnost STK nevykonává.

Hospodářský výsledek hlavní činnosti STK za rok 2008 je dle výkazu zisku a ztráty ve výši 9 735 000 Kč a je výrazně ovlivněn nárůstem předplatného na časopisy v klasické i elektronické podobě, a to ve výši 6 982 000 Kč. Toto zaplacené předplatné se časově rozlišuje a účtuje se na účet 381, ne do nákladů účtové třídy 5. Po odečtení této částky zůstává k přidělu do fondů organizace 2 753 000 Kč. Překročení mzdových prostředků na platy v kmenové činnosti ve výši 151 226 Kč je hrazeno plně z fondu odměn organizace.

Hodnocení výnosů

Výnosy STK v roce 2008 dosáhly výše 221 251 000 Kč. Přehledné členění oblasti výnosů dává následující tabulka:

Položka	Skutečnost v tis. Kč	Podrobnější členění
Příspěvek ze státního rozpočtu na provoz celkem	217 555	
Tržby ze služeb (rešerše, MMS, kopie, obsahy, členství)	2 085	
Úroky	211	
Kurové zisky	6	
Zúčtování fondů v členění:	785	z toho:
▪ fond odměn		151
▪ rezervní fond		102
▪ fond reprodukce majetku–opravy		532
Jiné ostatní výnosy v členění:	609	z toho:
▪ poplatky za opožd. vracení a ztracené publikace		185
▪ vložné – kurzy		83
▪ pronájem		45
▪ ost. výnosy min. úč. období		239
▪ ostatní		57
Celkem	221 251	

Tržby z prodeje služeb lze rozčlenit následovně:

Položka	Skutečnost v tis. Kč
Tržby za diskety	2
Tržby za rešerše	5
Tržby za MMS od zahraničních subjektů	1
Tržby za kopie	239
Tržby za MMS od tuzemských subjektů	1 568
Tržby za registrace	256
Tržby za kopie obsahů periodik	14
Celkem	2 085

Hodnocení nákladů

Náklady STK dosáhly výše 211 516 060 Kč. Největší nákladovou položkou byla v roce 2008 položka spotřeba materiálu s částkou 121 698 280 Kč. Tato položka zahrnuje kromě běžné spotřeby materiálu, a to od kancelářského materiál přes opravářský všeho druhu až po drobný dlouhodobý hmotný majetek, také nákup knihovního fondu v klasické, tj. tištěné formě. V roce 2008 se na nárůstu této položky mimořádně podílela částka 87 000 000 Kč – neinvestiční ISPROFIN – určená na vybavení nové budovy NTK v Dejvicích. Druhou nejvyšší položkou byla položka ostatní služby ve výši 34 474 380 Kč. Tato položka je velmi rozsáhlá a ve svém souhrnu zahrnuje služby od nájemného v Klementinu přes úklid až platby za telekomunikační spoje nebo platby za elektronické časopisy, které jsou v této položce nejvyšší. Mzdové náklady dosáhly výše 34 049 910 Kč a jsou třetí nejvyšší nákladovou položkou v STK.

Pokud sečteme všechny položky, z kterých je pořizován knihovní fond, ať v klasické nebo v elektronické podobě, zjistíme, že na nákup do knihovního fondu (knihy, časopisy, speciální informační zdroje a elektronické časopisy) bylo v roce 2008 vynaloženo 59 886 554 Kč. Přehled o jednotlivých položkách nákupu dává přehledná tabulka.

Nákup knihovních fondů v roce 2008:

Název	Skutečnost v Kč
Knihy	2 727 188,63
Časopisy	16 590 020,47
Speciální informační zdroje	1 280 559,44
Elektronické informační zdroje	39 288 785,20
Celkem	59 886 553,74

Čerpání účelových prostředků v členění na jednotlivé účely:

- 1 Dotace na výzkum a vývoj zahrnují finanční prostředky na „V a V účelový“, tj. na projekt 1N04124 z programu „Informační infrastruktura výzkumu“. Na projekt byla poskytnuta v roce 2008 částka 15 278 000 Kč, použito bylo 15 276 496,50 Kč.
- 2 Projekt MŠMT, a to projekt „Hybridní knihovna“, na který byla MŠMT určena celková částka 54 275 000 Kč. Celá částka byla vyčerpána.
- 3 Oblast Veřejné informační služby knihoven – VISK z MK ČR, a to finanční prostředky na:
 - Projekt VISK 2 – „Moderní informační a komunikační technologie v knihovnictví 2008“ ve výši 32 000 Kč na OON. Celá částka byla vyčerpána.
 - Projekt VISK 7 – „Reformátování bohemikálních časopisů z historického fondu STK“ ve výši 122 000 Kč na služby. Celá částka byla vyčerpána.
 - Projekt VISK 8 – „Zajištění provozu oborové brány TECH“ ve výši 24 000 Kč. Celá částka na projekt byla vyčerpána.
 - Projekt VISK 9 – „Harmonizace databáze personálních autorit STK se souborem národních autorit NK ČR“ ve výši 110 000 Kč. Celá částka byla vyčerpána.
- 4 Mezinárodní organizace – na platby členských příspěvků v roce 2008 byly MŠMT poskytnuty finanční prostředky ve výši 91 000 Kč. V roce 2008 byly zaplacený příspěvky v celkové částce 76 474,23 Kč. Byly zaplacený příspěvky těchto organizací:

IATUL–příspěvek 2008	2 120,33 Kč
IGELU–příspěvek 2008	6 335,00 Kč
ISSN–příspěvek 2008	49 583,22 Kč
LIBER–příspěvek 2008	4 656,38 Kč
ASLIB–příspěvek 2009	13 779,30 Kč
Celkem zaplaceno	76 474,23 Kč

- 5 Čerpání z rezervního fondu MŠMT
 - Jedná se o účelově přidělené prostředky na úhradu činností souvisejících s provozem budovy NTK ve výši 1 650 000 Kč. Celá částka byla vyčerpána.
- 6 Ostatní zdroje mimo kapitolu MŠMT
 - a Projekt „Digitální knihovna pro šedou literaturu – funkční model a pilotní realizace“ – NUŠL. V roce 2008 byla na řešení tohoto projektu poskytnuta od MK ČR účelová dotace 276 000 Kč, z toho 201 000 přímo pro STK a 75 000 Kč VŠE v Praze. STK vyčerpala za rok 2008 celkem 200 400 Kč a částku 600 Kč vrátila v předepsaném termínu přímo na MK ČR.
 - b Projekt Brailcom – STK podepsala s organizací Brailcom, Vyšehradská 255/3, Praha 2, hlavním řešitelem projektu evropského programu Leonardo, smlouvu o spolupráci na projektu 2006 – CZ/06/B/F/PP-168025 s názvem „ICT as a gateway to scientific education of blind people and people with visual disabilities“. Smlouva byla podepsána na roky 2007 a 2008, STK jako subdodavatel se podílela na řešení projektu až v roce 2008. STK vyčerpala poskytnutou částku celkem ve výši 130 006,40 Kč.

Programy reprodukce majetku

Největší a jedinou položkou je výstavba budovy Národní technické knihovny – akce ISPROFIN 233 01B 001 – „STK – výstavba nové budovy NTK“. Akce je financována jako individuální investiční dotace (účet 908). Rozpočet na rok 2008 byl ve výši 281 087 000 Kč na kapitálové výdaje, skutečnost čerpání byla 280 929 452 Kč. V rámci ISPROFIN byla dále položka neinvestičních výdajů ve výši 87 000 000 Kč na především interiér nové budovy. Celá částka byla v roce 2008 vyčerpána.

K postupu výstavby NTK na konci roku je nutno sdělit, že základní stavební práce byly v 10. měsíci společností Sekyra Group, resp. jejími subdodavateli dokončeny a po místním šetření kolaudačního řízení proběhlo odstraňování kolaudačních závad. Dne 30. 10. 2008 bylo vydáno kolaudační rozhodnutí na vodní díla a dne 20. 11. 2008 bylo vydáno kolaudační rozhodnutí na budovu NTK. Výstavba budovy Národní technické knihovny byla úspěšně dokončena předáním stavby k 31. 12. 2008.

Financování této náročné investiční akce probíhalo po celou dobu pod dohledem odboru investic 19 MŠMT (dříve odbor reprodukce majetku). Pro tento útvar zpracovávala STK pravidelné čtvrtletní situační zprávy o průběhu výstavby NTK. Veškeré věcné, rozpočtové a smluvní změny stejně tak jako dodržování rozpočtové kázně celé akce byly kontrolovány a schvalovány výše uvedeným útvarem MŠMT, který rovněž uvolňoval limit čerpání finančních prostředků akce. Byly mu rovněž zasílány na předepsaných formulářích PROGFIN a ISPROFIN podklady pro finanční vypořádání vztahů vyplývajících z financování programů reprodukce majetku na rok 2008. Vnitřní kontrolní systém v STK hlídal, aby poskytnuté

finanční prostředky na stavbu NTK byly čerpány k povolenému účelu v souladu s uzavřenými smlouvami a ve schválené výši.

Průběh stavby byl rovněž průběžně kontrolován a konzultován s generálním dodavatelem, projektantem, autory architektonického řešení a odborným poradcem STK na pravidelných (týdenních) kontrolních dnech. Zde se řešily především otázky postupu výstavby, dodržování termínů, výběru dodavatele interiéru a dalších subdodávek, způsob předávání stavby apod. Tato průběžná forma kontroly (celkem 112 kontrolních dnů) jedné z nejrozsáhlejších veřejných staveb v ČR významně přispěla k jejímu dokončení bez jakéhokoliv nedodržení finančních i časových limitů.

Fond reprodukce majetku:

Prostředků fondu reprodukce majetku na financování a pořízení a technického zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku bylo použito ve výši 4 449 465,53 Kč.

Investice do dlouhodobého majetku jsou tyto:

1 767 058,50 Kč	datové úložiště
48 088,00 Kč	skartovací stroj
42 800,00 Kč	měřidlo alkoholu
1 519 808,50 Kč	SW – přiřazení LCC kódů záznamům z katalogu STK
83 000,00 Kč	skener Canon DR-5010 C
159 524,00 Kč	skartovací stroj
256 469,00 Kč	SW – antispam + zálohování
187 728,50 Kč	tiskárny pro signatury
94 391,00 Kč	SW – 200 licencí GroupWise 8
290 598,03 Kč	SW – 10 licencí OPAC
4 449 465,53 Kč	celkem.

Z prostředků fondu reprodukce majetku byla v roce 2008 jako doplňkového zdroje financování oprav hmotného dlouhodobého majetku dle odst. 2, § 58 zákona 218/2000 Sb., použita částka 532 359 Kč na opravu v depozitním skladu STK ve Lhotě u Dolních Břežan.

Péče o zaměstnance

Státní technická knihovna zajišťovala svým zaměstnancům závodní stravování formou poskytování stravovacích poukázek „Ticket Restaurant“ firmy Accor Services CZ s. r. o., tj. stravování zaměstnanců v provozovnách veřejného stravování nebo v restauračních zařízeních.

Smlouvu o poskytování závodní preventivní péče má STK uzavřenou se Všeobecnou fakultní nemocnicí v Praze. Závodní preventivní péči poskytuje zaměstnancům STK lékařka VFN v prostorách Magistrátu hlavního města Prahy každý pracovní den v době od 8.00 do 13.00 hodin.

Další pravidelná péče o zaměstnance STK byla realizována prostřednictvím fondu kulturních a sociálních potřeb – rekreace dětí zaměstnanců, dary při životních a pracovních výročích, sociální půjčky a výpomoci. Na závěr roku byl, již tradičně, pro zaměstnance a přátele STK uspořádán v Zrcadlové kapli v Klementinu vánoční koncert.

STATISTIKY

Hlavní statistické ukazatele činnosti STK v roce 2008

název statistického ukazatele		2007	2008	08/07
FONDY				
stav primárních fondů k 31. 12.	celkem	1 487 329	1 434 295	96 %
základní fond		1 126 961	1 104 096	98 %
speciální fond		83 423	81 965	98 %
fond mikrografických médií		276 796	248 081	90 %
fond elektronických dokumentů		149	153	103 %
volně přístupno	celkem	67 142	69 986	104 %
přrůstek primárních fondů	celkem	10 417	13 806	133 %
základní fond		7 164	7 096	99 %
speciální fond		3 244	6 706	207 %
fond elektronických dokumentů		9	4	44 %
počet odebraných titulů časopisů		1 746	1 788	102 %
úbytek primárních fondů	celkem	18 856	66 840	354 %
počet záznamů v lístkových katalozích		4 299 645	4 299 645	100 %
počet využívaných bází dat (kromě VPK a STM)		27	26	96 %
vlastních		5	5	100 %
na CD-ROM		8	7	88 %
on-line na základě licence		14	14	100 %
počet záznamů uživatelských bází vlastních vč. OPAC		673 779	727 114	108 %
SLUŽBY				
výpůjčky z fondů knihovny	celkem	147 018	113 506	77 %
ze základního fondu vč. prodloužení		135 584	105 172	78 %
absenční	osobní	112 821	91 633	81 %
	MS	10 857	9 755	90 %
	MMS	167	130	78 %
prezenční protokolované		21 577	11 703	54 %
ze speciálního fondu		11 434	8 334	73 %
absenční	osobní	49	25	51 %
prezenční protokolované		229	149	65 %
z archivu FL		1 908	15	1 %
z fondu norem		5 826	5 223	90 %
z fondu mikrografických médií		278	174	63 %
výpůjčky elektronických dokumentů		92	73	79 %
výpůjčky z fondů zahraničních knihoven		7 300	7 583	104 %
reprografické služby				
vyřízeno externích požadavků	celkem	19 300	17 364	90 %
zhotoveno jednotek (vč. interních)	celkem	212 365	152 075	72 %
xerokopíí (stran)		155 710	95 502	61 %
zvětšenin (kusů)		392	252	64 %
kopíí (souborů/stran) doručených elektronicky		56 263	56 321	100 %
VPK A PORTÁL STM				
báze dat VPK		17 304	17 973	104 %
služby VPK prostřednictvím STK		46 946	36 165	77 %
katalog STM		47 968	48 606	101 %
VZDĚLÁVÁNÍ				
počet vzdělávacích akcí		233	239	103 %
počet účastníků celkem		811	961	118 %
UŽIVATELÉ				
počet fyzických a virtuálních uživatelů		6 184	7 793	126 %
počet návštěvníků knihovny za rok		1 139 166	393 106	35 %
z toho virtuálních návštěvníků		1 083 266	347 267	32 %
ÚDAJE PRO STÁTNÍ STATISTIKU				
na nákup literatury vynaloženo	v tis. Kč	56 681	59 886	106 %
počet míst ve studovnách		119	119	100 %
počet zpracovaných rešerší a bibliografií		9	9	100 %
počet vydaných publikací		17	13	76 %
přepočtený stav pracovníků knihovny		1457,787	1443,22	99 %

A. FONDY

1. Stav, přírůstek a úbytek primárních fondů (knihovních jednotek/svazků)

číslo	údaj	stav	přírůstek	přírůstek	přír. 08/07	úbytek	úbytek	úbyt. 08/07	stav	stav 08/07
		2007	2007	2008	v %	2007	2008	v %	2008	v %
1	stav primárních fondů celkem	1 487 329	10 417	13 806	132,5 %	18 856	66 840	354,5 %	1 434 295	96,4 %
1.1	základní fond	1 126 961	7 164	7 096	99,1 %	12 557	29 961	238,6 %	1 104 096	98,0 %
1.1.1	knihy a seriály	717 588	2 668	2 681	100,5 %	12 267	29 267	238,6 %	691 002	96,3 %
1.1.2	vázané časopisy*	409 373	4 496	4 415	98,2 %	290	694	239,3 %	413 094	100,9 %
1.2	speciální fond	83 423	3 244	6 706	206,7 %	6 299	8 164	129,6 %	81 965	98,3 %
1.2.1	adresáře a veletržní katalogy	1 204	22	9	40,9 %	42		0,0 %	1 213	100,7 %
1.2.2	disertace	7 308	583	91	15,6 %				7 399	101,2 %
1.2.3	výzkumné zprávy	515	0	18					533	103,5 %
1.2.4	normy	56 678	2 525	6 496	257,3 %	0			63 174	111,5 %
1.2.5	ostatní (FIZ)	17 718	114	92	80,7 %	6 257	8 164	130,5 %	9 646	54,4 %
1.3	fond mikrografických médií	276 796	0			0	28 715		248 081	89,6 %
1.4	elektronické dokumenty†	149	9	4	44,4 %				153	102,7 %

* Počet jednotek svázaných v daném roce.

† Zahnuje pouze samostatné elektronické dokumenty, nejsou započteny databáze na CD-ROM v síti STK.

2. Fond přístupný ve studovnách

číslo	údaj	stav	přírůstek	úbytek 2008	stav
		2007	2008	(přemístěno)	2008
2.	přístupný fond celkem	67 142	3 117	273	69 986
2.1	knihy	3 761	146	86	3 821
2.2	tituly časopisů	1 853	84	89	1 848
2.2.1	z toho firemních	281	26	38	269
2.3	speciální fond	57 643	2 411	0	60 054
2.3.1	adresáře a veletržní katalogy	563	0	0	563
2.3.2	normy	56 470	2 229	0	58 699
2.3.3	ostatní	610	182	0	792
2.4	elektronické dokumenty	3 885	476	98	4 263
2.4.1	primární	154	0	17	137
2.4.2	sekundární (referenční)	22	0	0	22
2.4.3	přílohy (CD-ROM)	3 709	476	81	4 104

3. Skladba přírůstku knih, seriálů a firemní literatury

3.1 Základní fond – knihy a seriály

číslo	údaj	nákup	dar	náhrady	celkem	%
3.1	knihy a seriály	2 506	168	11	2 685	100,0 %
3.1.1	domácí	1 571	119	11	1 701	63,4 %
3.1.2	zahraniční	935	49	0	984	36,6 %

3.2 Speciální fond

číslo	údaj	nákup	dar	celkem	%
3.2	speciální fond	2 229	4 385	6 614	100,0 %
3.2.1	adresáře a veletrž. katalogy	0	9	9	100,0 %
3.2.1.1	domácí	0	7	7	77,8 %
3.2.2.2	zahraniční	0	2	2	22,2 %
3.2.3	disertace	0	91	91	100,0 %
3.2.4	výzkumné zprávy	0	18	18	100,0 %
3.2.4.1	domácí	0	0	0	0,0 %
3.2.4.2	zahraniční	0	18	18	100,0 %
3.2.5	normy	2 229	4267	6 496	100,0 %

4. Skladba přírůstku časopisů

4.1 Odebírané časopisy

číslo	údaj	2004	2005	2006	2007	2008	05/04 v %	06/05 v %	07/06 v %	08/07 v %
4.1	počet titulů celkem	1 786	1 524	1 711	1 746	1 788	85,3 %	112,3 %	102,0 %	102,4 %
4.1.1	základní fond	1 786	1 524	1 711	1 746	1 788	85,3 %	112,3 %	102,0 %	102,4 %
4.1.2	z toho firemní časopisy	253	255	246	233	229	100,8 %	96,5 %	94,7 %	98,3 %

4.2 Skladba odebíraných titulů podle původu a způsobu nabytí

číslo	údaj	nákup	nákup i dar	dar vč. vyžádaného	celkem	%
4.2	tituly časopisů celkem	1 435	4	349	1 788	100,0 %
4.2.1	domácí	288	3	137	428	23,9 %
4.2.2	zahraniční	1 147	1	212	1 360	76,1 %

5. Tvorba katalogů

5.1 Zpracování fondu

číslo	údaj	2004	2005	2006	2007	2008	05/04 v %	06/05 v %	07/06 v %	08/07 v %
5.1	věcné zpracování									
5.1.1	knih	2 227	2 963	2 320	1 904	1 886	133,0 %	78,3 %	82,1 %	99,1 %
5.1.2	časopisů	51	54	71	128	78	105,9 %	131,5 %	180,3 %	60,9 %
5.1.3	disertací	1 184	1 124	797	447	181	94,9 %	70,9 %	56,1 %	40,5 %
5.1.4	výzkumných zpráv	75	37	0	0	0	49,3 %	0,0 %		
5.1.5	FL (tituly)	656	426	213	115	107	64,9 %	50,0 %	54,0 %	93,0 %
5.1.6	mikrografických médií	13	0	7	0	0	0,0 %		0,0 %	
5.1.7	elektronických médií	19	18	20	2	477	94,7 %	111,1 %	10,0 %	23850,0 %
5.1.8	retrospektivní zpracování		1 969	894	1 574	1 330		45,4 %	176,1 %	84,5 %
5.2	jmenné zpracování									
5.2.1	knih	2 321	2 748	2 117	1 920	1 830	118,4 %	77,0 %	90,7 %	95,3 %
5.2.2	časopisů	4 597	76	143	337	159	1,7 %	188,2 %	235,7 %	47,2 %
5.2.3	disertací	1 184	1 681	975	460	200	142,0 %	58,0 %	47,2 %	43,5 %
5.2.4	výzkumných zpráv	75	38	0	21	3	50,7 %	0,0 %		14,3 %
5.2.5	FL (tituly)	713	889	281	91	124	124,7 %	31,6 %	32,4 %	136,3 %
5.2.6	mikrografických médií	13	0	7	0	0	0,0 %		0,0 %	
5.2.7	elektronických médií	19	18	18	2	12	94,7 %	100,0 %	11,1 %	600,0 %
5.2.8	elektronických knih (e-book)					484				
5.3	revize záznamů elektron. katalogů									
5.3.1	zrevidováno záznamů celkem		29764	7435	10 618	9 566		25,0 %	142,8 %	90,1 %
5.3.2	katalog knih		28993	2311	3 624	4 546		8,0 %	156,8 %	125,4 %
5.3.3	katalog časopisů		771	5124	6 994	5 020		664,6 %	136,5 %	71,8 %
5.4	Autoritní záznamy									
5.4.1	Autoritní záznamy-nové				3 245	2 484				76,5 %
5.4.1.1	personální autority do NK				2 682	2 093				78,0 %
5.4.1.2	korporativní autority do NK				510	368				72,2 %
5.4.1.3	geografické autority do NK				53	23				43,4 %
5.4.2	Autoritní záznamy-stažené				3 665	4 370				119,2 %
5.4.2.1	staženo-personální				3 083	3 612				117,2 %
5.4.2.2	staženo-korporace				582	758				130,2 %
5.5	Library of Congress Classification				15 329	106 021				691,6 %
5.5.1	nové přírůstky				1 413	1 679				118,8 %
5.5.2	retrospektivní zpracování				13 614	8 593				63,1 %
5.5.3	časopisy				302	1 772				586,8 %
5.5.4	automatická indexace INCAD					93 977				

5.5 Lístkové katalogy (počet záznamů)

číslo	údaj	stav	přírůstek	stav
		2007	2008	2008
5.5	lístkové katalogy celkem	4 299 645	0	4 299 645
5.5.1	služební katalogy a seznamy celkem	2 076 395	0	2 076 395
5.5.1.1	generální katalog knih*	826 521	0	826 521
5.5.1.2	generální katalog časopisů	458 984	0	458 984
5.5.1.3	přírůstkový seznam knih†	219 982	0	219 982
5.5.1.4	přírůstkový seznam časopisů†	131 580	0	131 580
5.5.1.5	místní seznam knih†	209 237	0	209 237
5.4.1.6	místní seznam časopisů†	230 091	0	230 091
5.5.2	čtenářské katalogy celkem‡	2 223 250	0	2 223 250
5.5.2.1	jmenný	809 344	0	809 344
5.5.2.2	předmětový	462 289	0	462 289
5.5.2.3	systematický	718 084	0	718 084
5.5.2.4	časopisů názvový	205 073	0	205 073
5.5.2.5	časopisů systematický	28 460	0	28 460
5.5.2.6	katalog novinek časopisů	24 196	0	24 196

* lístkový GK knih není doplňován novými přírůstky od r. 2003

† lístkové přírůstkové a místní seznamy nejsou doplňovány

‡ lístkové čtenářské katalogy knih se nedoplňují novými přírůstky od r. 1999, časopisů od 1.7.2006

5.5.3 Údržba lístkových katalogů

číslo	údaj	2007	2008
5.5.3.1	zrevidováno záznamů	7 944	6 540
5.5.3.2	doplněno záznamů	0	0
5.5.3.3	vyřazeno záznamů	6 922	5 968

6. Obsahová prověrka a generální inventární revize fondů

6.1 Obsahová prověrka

číslo	v rámci obsahové prověrky bylo	prověřeno knih. jednotek	vyřazeno
6.1	základní fond a firemní literatura celkem	911	39 887
6.1.1	základní fond		
6.1.2	firemní literatura		

6.2 Generální inventární revize

číslo	fyzicky bylo zrevidováno	knih. jedn.
6.2	revize dle zákona 257/2001 Sb. - zákl. fond	75 806

7.1 Báze dat pro uživatele*

číslo	údaj	počet záznamů		
		stav 2007	změny 2008	stav 2008
7.1.1	báze dat STK přístupné službami internetu	654 533	72 581	727 114
7.1.1.1	OPAC	557 639	71 830	629 469
7.1.1.2	firemní literatura [†]	38 637	0	38 637
7.1.1.3	česká národní databáze ISSN	9 457	751	10 208
7.1.1.4	normy ČSN [‡]	48 800	0	48 800
			počet bází	
7.1.2	báze dat získávané	28	-1	27
7.1.2.1	báze dat na CD-ROM	8	-1	7
7.1.2.1.1	z toho zpřístupněné na UltraNetu	8	-2	6
7.1.2.2	báze dat on-line na základě licence	14	0	14
	z toho na základě licence			
7.1.2.2.1	STK	4	0	4
7.1.2.2.2	STK jako garanta konsorcia	4	0	4
7.1.2.2.3	STK jako člena konsorcia	6	0	6
7.1.3	báze dat on-line volně přístupné	6	0	6

* Báze VPK a STM viz část C

[†] Uzavřená DB firemní literatury z let 1995-1999

[‡] ČSN, které jsou ve fondu STK (1990-2003)

7.2 Báze dat pro služební potřebu

číslo	údaj	počet záznamů		
		stav 2007	změny 2008	stav 2008
7.2	báze dat pro služební potřebu celkem*	1 655 178	-914 780	740 398
7.2.1	BD Katalog STK	648 804		648 804
7.2.1.1	monografie	604 825	2 398	607 223
7.2.1.2	časopisy	18 730	605	19 335
7.2.1.3	historický fond	22 965	250	23 215
7.2.1.4	elektronické zdroje	12	6	18
7.2.1.5	disertace	559	292	851
7.2.1.6	analytický popis	1 713	3 724	5 437
7.2.3	evidence uživatelů	61 930	1 961	63 891
7.2.5	evidence čár. kódů knihoven	2 464	409	2 873
7.2.6	bibliografie literatury o STK	753	648	1 401
7.2.7	BD ČNS ISSN	9 457	751	10 208
7.2.8	SIGLE [†]	5 946	0	5 946
7.2.9	BD ANAL (článeková bibliografie) [‡]	0	0	0
7.2.10	AVS	925 824	nesledováno	

* Úbytek počtu záznamů vznikl po konverzi dat z KP-Win do Aleph 500 (deduplikace záznamů)

[†] V souvislosti s ukončením EAGLE byla databáze SIGLE uzavřena v 1. pol. 2005

[‡] Báze dat ANAL uzavřena v červnu 2007, činnost nadále vykazována v údaji 7.2.1.6

7.3 Báze dat interní

číslo	název
7.3	báze dat interní
7.3.1	evidence požadavků MMS
7.3.2	firemní literatura
7.3.3	evidence mikrofiší
7.3.4	bibliografie literatury o STK
7.3.5	výzkumné zprávy STK

7.4 Hospodářsko-správní báze dat pro služební potřebu

číslo	název
7.4	hospodářsko-správní báze dat
7.4.1	personalistika Elanor Global
7.4.2	mzdy Elanor Global
7.4.3	účetnictví
7.4.4	majetek
7.4.5	rozpočty iFIS
7.4.6	finance iFIS
7.4.7	evidence komponent výpočetní techniky
7.4.8	evidence instalačních protokolů
7.4.9	evidence specifikačních listů

B. SLUŽBY

1. Výpůjčky

1.1 Celkový počet výpůjček včetně interních (bez reprografických služeb)

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
1.1	počet výpůjček celkem*	147 018	113 506	77,2 %
1.1.1	základní fond	135 584	105 172	77,6 %
1.1.2	speciální fond	11 434	8 334	72,9 %
1.1.2.1	FL [†]	1 908	15	0,8 %
1.1.2.2	normy	5 826	5 223	89,6 %
1.1.2.3	mikromédia	278	174	62,6 %
1.1.2.4	elektronické dokumenty [‡]	92	73	79,3 %
1.1.2.5	sbírka zákonů	3 330	2 849	85,6 %

* neevidované výpůjčky neuvedeny

[†] výpůjčky z archivu FL

[‡] zahrnuje pouze výpůjčky samostatných elektronických dokumentů

1.2 Skladba výpůjček z fondů STK externím uživatelům (vč. reprografických služeb nahrazujících výpůjčku)

číslo	fond	absenční výpůjčky						prezenční výpůjčky			
		osobní		MS, MMS		celkem		protokolované*			
		2007	2008	2007	2008	2007	2008	08/07 v %	2007	2008	08/07 v %
1.2	celkem	112 870	91 658	527	486	113 397	92 144	81,3 %	21 806	11 852	54,4 %
1.2.1	ZF	112 821	91 633	527	486	113 348	92 119	81,3 %	21 577	11 703	54,2 %
1.2.2	SF	49	25	0	0	49	25	51,0 %	229	149	65,1 %

ZF - základní fond

SF - speciální fond

MS - meziknihovní služby

MMS - mezinárodní MS

* Protokolované výpůjčky = výpůjčky ze skladu do studovny a výpůjčky v RS (normy, zákony a FL)

1.3 Skladba výpůjček MS a MMS ze základního fondu STK jiným knihovnám

číslo	služba	požadavky			kladně vyřízeno						% kladně vyřízených požadavků			
		výpůjčkou			kopíí						celkem			
		2007	2008	08/07 v %	papírovou		elektronickou*		2007	2008	07 v %	08 v %		
1.3	celkem MS, MMS	12 005	10 882	90,6 %	541	486	2 862	2 108	7 621	7 291	11 024	9 885	91,8 %	90,8 %
1.3.1	MS ZF	11 813	10 738	90,9 %	527	473	2 858	2 103	7 472	7 179	10 857	9 755	91,9 %	90,8 %
1.3.2	MMS	192	144	75,0 %	14	13	4	5	149	112	167	130	87,0 %	90,3 %

* kopie pro osobní potřebu dodávané elektronicky

1.4 Výpůjčky ze zahraničních knihoven (MMS) zajištěné pro uživatele STK

číslo	služba	požadavky			výpůjčkou				kladně vyřízeno				% kladně vyřízených požadavků	
				08/07 v %			kopíí		celkem					
		2007	2008		2007	2008	papírovou	elektronickou*	2007	2008	07 v %	08 v %		
1.4	MMS celkem	8 461	8 336	98,5 %	1 305	1 310	978	1 619	5 017	4 654	7 300	7 583	86,3 %	91,0 %

* kopie pro osobní potřebu dodávané elektronicky

1.5 Pořadí zemí podle počtu vyřízených požadavků ze zahraničí

pořadí	název země	počet výpůjček
1.	Německo	7100
2.	Nizozemsko	959
3.	Norsko	661
4.	Velká Británie	332
5.	Švédsko	237

1.6 Pořadí zemí podle počtu vyřízených požadavků vyžádaných z STK

pořadí	název země	počet výpůjček
1.	SR	124
2.	Polsko	2
3.	Slovinsko	2
4.	Německo	1

2. Interní výpůjčky z fondu STK a další interní služby

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
2.1	interní výpůjčky celkem	659	638	96,8 %
2.1.1	krátkodobé	183	182	99,5 %
2.1.2	dlouhodobé	125	99	79,2 %
2.1.3	služební fond a spotřeba	300	300	100,0 %
2.1.4	cirkulace časopisů	51	57	111,8 %
2.2	výpůjčky z jiných knihoven	170	112	65,9 %

3. Provoz skladů

číslo	služba	požadavky		kladně vyřízeno		pož./kl. vyř. v %		expedováno svazků	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
3.	provoz skladů celkem	56 725	45 241	56 317	44 478	99,3 %	98,3 %	59 202	45 973
3.1	z toho z depozitních skladů	7 227	8 089	6 920	7 452	95,8 %	92,1 %	8 978	8 510

4. Provoz reprografie

4.1 Přehled požadavků na reprografické služby nahrazující výpůjčku*

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
4.1	vyřízeno požadavků celkem	19 300	17 364	90,0 %
4.1.1	ve studovnách	4 841	5 207	107,6 %
4.1.2	v laboratoři	14 459	12 157	84,1 %
4.1.2.1	poštou	2 248	1 497	66,6 %
4.1.2.2	osobně	3 951	2 739	69,3 %
4.1.2.3	prostřednictvím WWW	8 260	7 921	95,9 %

* bez samoobslužné kopírky, která sleduje počet zhotovených kopií, ale neumožňuje sledovat počet požadavků

4.2 Výkon reprografické laboratoře (v kusech)

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
4.2	výkon reprografické laboratoře celkem	114 585	93 140	81,3 %
4.2.1	kopie papírové	57 930	36 567	63,1 %
4.2.2	zvětšeniny	392	252	64,3 %
4.2.3	kopie elektronické*	56 263	56 321	100,1 %

* kopie pro osobní potřebu dodávané elektronicky

4.3. Výkon pohotovostních kopírek (v kusech)

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
4.3	celkem kopírky	97 780	68 530	70,1 %
4.3.1	všeobecná studovna	29 966	24 190	80,7 %
4.3.2	referenč. středisko	1 932	1 634	84,6 %
4.3.3	hala služeb	1 003	470	46,9 %
4.3.4	depozitní sklad	2 911	1 192	40,9 %
4.3.5	služební	61 968	41 044	66,2 %

5. Rešerše, písemné informace

5.1 Rešerše

číslo	druh	z www		08/07
		2007	2008	v %
5.1	Celkem	9	9	100,0 %

5.2 Písemné informace (individuální)

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
5.2	poskytnuto písemných informací	6 027	6 026	100,0 %
5.2.1	z toho e-mailem	5 337	5 070	95,0 %

6. Publikace (název publikace a měsíc vydání)

letáky
NTL – Your Technical information Partner, Praha, průběžná aktualizace, 20 ks
Letní otevřací doba STK (CZ/ENG), Praha, VI 08, 600 kusů
Zimní otevřací doba STK a provoz v době stěhování (CZ/ENG), Praha, X 08, 400 kusů
Oborová brána TECH, Praha, IX 08, 200 ks
plakáty
Březen – měsíc internetu ve Státní technické knihovně, Praha, II 08, 4 ks
Zpřístupňované databáze, Praha, IV 08, 2 ks
Letní otevřací doba STK, Praha, VI 08, 4 ks
Týden knihoven, Praha, X 08, 4 ks
Zimní otevřací doba STK a provoz v době stěhování, Praha, XI 08, 4 ks
Výňatky z KŘ, Praha, IX 08, 2 ks
Den otevřených dveří pro média – NTK, Praha, IX 08, 3 ks
občasník
Občasník o výstavbě NTK (č.3), České Budějovice, X 08, 5.500 ks
informační brožury
Služby Státní technické knihovny, Praha, průběžná aktualizace, 500 ks
Základní služby, Praha, průběžná aktualizace, 500 ks
Virtuální polytechnická knihovna. Praha, průběžná aktualizace, 450 ks
Reprografické služby. Praha, průběžná aktualizace, 350 ks
Elektronické online zdroje v STK, průběžná aktualizace, 150 ks
Referenční středisko, Praha, průběžná aktualizace, 150 ks
Připojení WiFi v STK, Praha, průběžná aktualizace, 50 ks
Meziknihovní služby, Praha, průběžná aktualizace, 150 ks
Knihovní řád STK (CZ) Praha, průběžná aktualizace, 350 ks
Knihovní řád STK (ENG), Praha, průběžná aktualizace, 20 ks
Knihovní řád a ceník VPK (CZ), Praha, průběžná aktualizace, 200 ks
Nabídkové listy – nájemní prostory NTK (CZ, 4 varianty), Praha, VIII 08, á 20 ks
Nabídkové listy – informace o NTK (CZ), Praha, VIII 08, 80 ks
ostatní
novoročenky 2009, XII 08, Praha, 500 kusů

7. Počet vzdělávacích akcí, školení a seminářů

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
7.1	vzdělávací projekty celkem	22	25	113,6 %
7.2	vzdělávací akce celkem	233	239	102,6 %
7.2.1	z toho interní	46	53	115,2 %
7.2.2	pro odbornou veřejnost	187	186	99,5 %
7.3	počet hodin celkem	620	507	81,8 %
7.4	počet účastníků celkem	811	961	118,5 %

8. Počet registrovaných uživatelů a počet registrovaných návštěvníků STK

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
8.1	Uživatelů registrováno celkem	61 218	62 386	101,9 %
8.1.1	fyzičtí uživatelé	5 600	7 144	127,6 %
8.1.1.1	instituce	36	34	94,4 %
8.1.1.2	studenti	3 066	4 070	132,7 %
8.1.1.3	cizinci	243	69	28,4 %
8.1.1.4	ostatní	2 255	2 971	131,8 %
8.1.3	virtuální uživatelé	584	649	111,1 %
8.1.3.1	instituce	282	297	105,3 %
8.1.3.2	jednotlivci	302	352	116,6 %
8.2	počet návštěvníků celkem	1 139 166	393 106	34,5 %
8.2.1	fyzičtí návštěvníci	55 900	45 839	82,0 %
8.2.1.1	všeobecné studovny	12 014	9 055	75,4 %
8.2.1.2	referenčního střediska	3 128	2 221	71,0 %
8.2.1.3	uživatelé internetu	13 414	10 689	79,7 %
8.2.2	virtuální návštěvníci	1 083 266	347 267	32,1 %

C. VIRTUÁLNÍ POLYTECHNICKÁ KNIHOVNA A PORTÁL STM

1. Báze dat Virtuální polytechnické knihovny

číslo	údaj	počet záznamů			08/07 v %
		stav 2007	změny 2008	stav 2008	
1.	báze dat Virtuální polytechnické knihovny	17 304	669	17 973	103,9 %
1.1	souborný katalog VPK	16 720	604	17 324	103,6 %
1.2	báze dat majitelů uživatelských kont VPK	584	65	649	111,1 %
1.2.1	z toho konta poskytovatelů služeb VPK	46	0	46	100,0 %

2. Služby Virtuální polytechnické knihovny

číslo	údaj	2007	2008	08/07 v %
2.	služby Virtuální polytechnické knihovny	46 946	36 165	77,0 %
2.1	požadavky na kopie celkem	29 124	28 663	98,4 %
2.1.1	z toho vyřízené celkem	26 098	24 940	95,6 %
2.1.1.1	z fondu STK	8 276	7 922	95,7 %
2.1.1.2	z fondu jiné knihovny VPK	17 822	17 018	95,5 %
2.2	požadavky na MMS*	17 822	7 502	42,1 %
2.2.1	z toho vyřízené†	6 763	6 830	101,0 %

* mezinárodní meziknihovní služby

† vyřizuje pouze STK jako servisní centrum VPK

3. Báze vytvářené pro Portál STM (Science, Technology, Medicine)

Číslo	Údaj	Stav 2007	Změny 2008	Stav 2008	08/07 v %
3.	Katalog STM	47 968	638	48 606	101,3 %

Výroční zpráva Státní technické knihovny 2008

Účelová publikace
Neprodejné

© Státní technická knihovna 2009

Vydala Státní technická knihovna, Mariánské náměstí 5, 110 00 Praha 1
Praha 2009

